

HRVATSKI VOJNIK

Broj 77. Godina III. 17. ožujka 2006. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR komodor Ilica TOLIĆ,
nacionalni ravnatelj vježbe ARIEX 06

ARIEX 06

odgovor na asimetrične prijetnje

MoD UK

LONDON

Smanjenje za deset posto

Britanski ministar obrane 13. ožujka objavio je da će u idućih nekoliko mjeseci broj britanskih vojnika u Iraku biti smanjen. Otići će oko 800 ljudi a ostat će ih nešto više od 7000. Kako je Reid rekao u Donjem domu Parlamenta, to je moguće jer je "više iračkih postrojbi sposobno obavljati zadaće koje sada obavljaju Britanci". Inače, početkom ovog mjeseca britanski general Nick Houghton rekao je za list Daily Telegraph da će Britanija većinu svojih postrojbi iz Iraka povući do sredine 2008.

MOSKVA

Potvrda velikog posla

Prošloga tjedna u svijetu vojne industrije snažno je odjeknuo potvrđeni posao između Rusije i Alžira. Naime, sjevernoafrička država će od Rusa kupiti opremu vrijednu 7,5 milijardi dolara: borbene zrakoplove, sustave za protuzračnu obranu, tenkove i drugo naoružanje. Najzanimljiviji dio transakcije su zrakoplovi:

Alžirci će nabaviti 70-ak primjeraka, i to lovačke (MiG-29 i Su-30), te vježbovne (Yak-130). Potvrda je posla stigla zajedno s posjetom ruskog predsjednika Putina Alžiru.

LONDON

Dosjei X u Britaniji

Britansko ministarstvo obrane ima svoj odjel za *Dosjee X*. Vodi ga Linda Unwin, časnica u Direktoriju zračnog osoblja. No, nije riječ o odjelu poput onog iz popularne serije. Odjel je zadužen (a i to je jedan mali element u njihovim uobičajenim zadaćama) za razmatranje dojava o viđenju NLO-a, kojih ministarstvo svake godine primi stotinjak. Odjel proučava samo one dojave koje pokazuju da bi za njih mogao biti zainteresiran sustav zračne obrane, poput mogućih "neprijavljenih ili neprijateljskih zrakoplova u zračnom prostoru Ujedinjenog Kraljevstva". Ako slučaj nije potencijalno takav, odjel ne čini ništa. Dojave o NLO-ima se udvostručuju s pojavom određenih filmova, poput *Bliskih susreta treće vrste* ili *Dana neovisnosti*. Oni obrađuju samo one uvjerljivije, a njih je malo, te nisu nikakva tajna nego su dostupne u publikacijama i arhivama.

MoD UK

WASHINGTON

U potrazi za pretkom

US Navy

Američki jedrenjak USS Bonhomme Richard potonuo je još 1779. godine tijekom američkog rata za neovisnost u bitci kod Flamborough Headsa blizu obale Velike Britanije. Olupina nikada nije pronađena, a vrlo ozbiljan pokušaj pronalaska

bio je prošle godine. U najnovijoj ekspediciji to će pokušati pripadnici Fundacije za oceansku tehnologiju. Imaju i velikog pomoćnika: Američku ratnu mornaricu. U potrazi za olupinom će između ostalih sudjelovati i brodovi koji nose imena vezana za nekadašnju bitku. Riječ je o višenamjenskom amfibijskom brodu USS Bonhomme Richard, dakle nasljedniku potonulog jedrenjaka. Drugi zanimljivi brod je razarač USS John Paul Jones, nazvan po američkom zapovjedniku koji je unatoč tome što je brod potonuo, u bitci 1779. godine izvojevao pobjedu nad Englezima, i to u njihovim vodama.

BERN

Protiv preprodaje

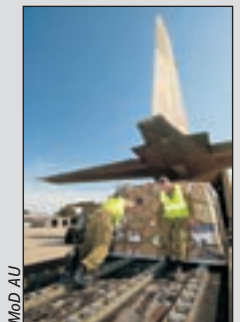
Švicarska vlada je i službeno izrazila namjeru da smanji izvoz viška vojne opreme koja je u posjedu švicarskih oružanih snaga. U budućnosti, oprema proizvedena izvan Švicarske trebala bi se vratiti u zemlju iz koje je potekla, bilo prodajom bilo donacijom.

Neće biti zabranjena samo prodaja takve opreme trećim zemljama, nego čak i doniranje ili posudba. Tamošnja vlada će od zemlje kojoj oprema bude prodana za to tražiti jamstvo, kako bi se izbjegao izvoz u krizna područja. Do 2010. godine vojska se mora riješiti viška opreme u vrijednosti od 7,7 milijardi dolara.

CANBERRA

Hercules i Otvoreno srce

Australski zrakoplovcima prošlog su tjedna imali važnu ulogu u operaciji *Otvoreno srce*. Riječ je o karitativnoj aktivnosti u kojoj volonteri sudjeluju australski medicinski specijalisti, pružaju nužnu zdravstvenu pomoć ljudima u manje razvijenim državama zapadnog Pacifika, pa i šire. Posljednja akcija *Otvorenog srca* bila je na Solomonskim otocima, a zrakoplovstvo je osiguralo transportni avion C-130 Hercules kojim je iz Richmonda na otoke prevezeno više od tri tone hitno potrebne medicinske opreme. To nije bilo prvo sudjelovanje zrakoplovstva. Prevozili su opremu i na Tongu i Papuu Novu Gvineju.

MoD AU

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morh.hr)
Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić
Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)
Prijevod: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić
Lektor: Lidija Bogišić
Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852

Pretpлата:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informira-
nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-
platnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:
MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>
E-mail: [hrvojn timer@morh.hr](mailto:hrvojnik@morh.hr)
Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski priloz i objavljene u Hrvatskom vojniku su
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

**Komodor Ivica TOLIĆ,
nacionalni ravnatelj
vježbe ARIEX 06**

"Specifičnost vježbe ARIEX 06 je u tome što ona predstavlja odgovor na asimetričnu prijetnju...", istaknuo je komodor Ivica Tolić u razgovoru uoči održavanja vježbe ARIEX 06

Strana 4

Deset godina eskadrile helikoptera Zrakoplovne baze Zemunik

"Vjerujem da će i ubuduće eskadrila helikoptera nastaviti djelovati na sličan način. Eskadrila ne postoji radi sebe same, već se obuka pilota provodi prije svega za potrebe ostalih helikopterskih postrojbi HRZ-a," istaknuo je zapovjednik eskadrile bojnik Davor Mistrić

Strana 9

Oružje "zone sumraka" (II. dio)

Potreba za prikrivenim oružjem seže duboko u povijest, slično kao i s ostalim sredstvima iz "zone sumraka", što je bilo relativno lako u razdoblju hladnog oružja, jer se oštrica noža ili mača mogla relativno lako kamuflirati ukoliko je rukohvat bio izveden kao dio predmeta za široku uporabu, a noževi i ubodna oružja manjih dimenzija jednostavno su se mogla prikriti u odjeći

Strana 21

Veliko hrvatsko stratište

Osiguravši si bokove, posebno odabranim postrojbama, te obližnjim šumama, turski je paša poslao oko tri tisuće konjanika da na konjima prijeđu malu rijeku i zaobiđu Hrvate...

Strana 24

Naslovnice snimio Tomislav BRANDT

komodor Ivica TOLIĆ

nacionalni ravnatelj
vježbe ARIEX 06

- vježba ARIEX 06 održat će se od 27. do 31. ožujka
- glavni sudionici su zemlje potpisnice Američko - jadranske povelje: Hrvatska, Albanija, Makedonija i SAD
- ARIEX 06 je multinacionalna i međuresorna vježba
- vježba ARIEX 06 tematski je vezana uz sprječavanje širenja oružja za masovno uništenje i iznimno je važna za regionalnu suradnju u tom području

ARIEX 06 - odgovor na asimetrične prijetnje

"Specifičnost vježbe ARIEX 06 je u tome što ona predstavlja odgovor na asimetričnu prijetnju, a organizirana je i provodi se radi koordiniranog djelovanja međuresornih tijela i snaga za brzu reakciju koje su uključene u borbu protiv širenja oružja za masovno uništenje", istaknuo je komodor Tolić u razgovoru uoči održavanja vježbe ARIEX06

— Napisala i snimila Leida PARLOV —

Republika Hrvatska domaćin je multinacionalne i međuresorne vježbe ARIEX 06 koja će se održati od 27. do 31. ožujka.

Riječ je o prvoj vježbi koja je tematski vezana uz sprječavanje širenja oružja za masovno uništenje, a glavni sudionici su zemlje potpisnice Američko-jadranske povelje (A3): Hrvatska, Albanija, Makedonija i SAD. Uz njih, u vježbi će sudjelovati i Poljska, dok se kao promatrači očekuju predstavnici Slovenije, BiH, Srbije i Crne Gore te predstavnici još nekih država članica NATO-a. Kako bismo doznali nešto više o organizaciji, važnosti i posebnosti vježbe ARIEX 06, koja je sigurno novi, kvalitetni pomak u neširenju oružja za masovno uništenje u regionalnim okvirima, porazgovarali smo sa zapovjednikom flote HRM-a komodom Ivicom Tolićem, nacionalnim ravnateljem vježbe ARIEX 06.

Koji je cilj vježbe ARIEX 06 s obzirom na to da je riječ o vježbi koja je tematski vezana uz sprječavanje širenja oružja za masovno uništenje koje je danas velika prijetnja miru u svijetu?

Nakon završetka hladnog rata, sigurnosno okruženje i sigurnosne prijetnje s kojima se suočavamo bitno su promijenjene. Najveća su prijetnja stabilnosti i miru u svijetu danas asimetrične ugroze među kojima se posebna pozornost pridaje terorizmu kao globalnoj prijetnji i sprječavanju krijumčarenja oružja za masovno uništenje. Teroristički napadi mogući su svugdje i u svako vrijeme, a povezani s oružjem za masovno uništenje izazvali bi teške i nesagledive posljedice. U borbi protiv krijumčarenja oružja za masovno uništenje te pripadajuće tehnologije, materijala i ekspertiza u svezi s takvim oružjem nužna je dobra pripremljenost svake zemlje po-

jedinačno, ali i dobra međunarodna suradnja.

Upravo zato o ciljevima vježbe ARIEX 06 možemo govoriti na dvije razine, i to na nacionalnoj i međunarodnoj.

Na nacionalnoj razini cilj vježbe je priprema za međuagencijski odgovor na mogući incident uzrokovan uporabom oružja za masovno uništenje. Međuagencijski, koordinirani odgovor je akcija različitih međuresornih agencija koje u slučaju takvih prijetnji moraju reagirati. Uz to, vježba bi mogla ponuditi model kreiranja sustava za upravljanje krizama u takvim situacijama, a bitna je i za razvoj svijesti o opasnostima od uporabe oružja za masovno uništenje.

Na međunarodnom planu ciljevi vježbe su uspostava suradnje i utvrđivanje smjera za učinkovitiju borbu protiv proliferacije oružja za masovno uništenje, potpora regio-

nalnih ciljeva kooperacije SEDM, razvoj sposobnosti za odgovor na krizne situacije unutar zemalja Američko-jadranske povelje i njihovih postojećih struktura.

Uz to što je multinacionalna, vježba ARIEX 06 je i međuresorna.

Tko sve sudjeluje u vježbi i kako su protekle pripreme?

Sudionici vježbe su zemlje potpisnice Američko-jadranske povelje, dakle Republika Hrvatska, Albanija, Makedonija i SAD. Osim njih u vježbi će sudjelovati Poljska, čiji su predstavnici u nadzornom timu, odnosno sudačkom timu. Promatrači na vježbi bit će predstavnici Bosne i Hercegovine, Slovenije te Srbije i Crne Gore, a očekuju se i predstavnici još nekih država članica NATO-a.

Kad je riječ o sudionicima vježbe iz Republike Hrvatske, u vježbi sudjeluju pripadnici MORH-a, GSOS-a RH, HRM-a, VSA-a, predstavnici MUP-a, Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, Ministarstva financija (Carinska uprava), Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, POA, Državni zavod za nuklearnu sigurnost i Državni zavod za zaštitu od zračenja. Inače u vježbi, što u potpori, operativnim središtima i u praktičnom dijelu, sudjeluje ukupno 250 sudionika.

Pripreme za vježbu bile su zahtjevne i obimne, a započele su još prošle godine, i to održavanjem planskih konferencija, definiranjem scenarija i priprema na nacionalnoj razini. U planiranju, izradi scenarija i u organizaciji vježbe osobito važnu, a u pojedinim fazama i dominantnu ulogu, imali su predstavnici iz SAD-a koji dolaze iz državnih agencija koje se bave poslovima vezanim uz sprječavanje širenja oružja za masovno uništenje te je njihovo iskustvo u planiranju i pripremi vježbe osobito važno. Međunarodna aktivnost HRM-a je dosta intenzivna i svi djelatnici koji su uključeni u pripremu i provedbu ove vježbe imaju

važno međunarodno iskustvo, iskustva sa sličnih multinacionalnih vježbi, a neki od njih su sudjelovali i u međunarodnim mirovnim misijama.

Vježba će se provoditi od 27. do 31. ožujka, i to u akvatoriju Kaštelanskog zaljeva, luci Poljud i luci Lora.

Koordinirano djelovanje međuresornih tijela

Koje su specifičnosti ove vježbe s obzirom na to da ona nije isključivo vojna vježba?

Specifičnost vježbe ARIEX 06 je u tome što ona predstavlja odgovor na asimetričnu prijetnju, a organizirana je i provodi se radi koordiniranog djelovanja međuresornih tijela i snaga za brzu reakciju koje su uključene u borbu protiv širenja oružja za masovno uništenje. Tako će se u vježbi, osim standardnih procedura kojima se koriste u OS-u provoditi i one koje primjenjuje primjerice granična policija ili npr. carina. Posebnost je svakako i to da će vjerojatno prvi put s pripadnicima OS RH u vježbi sudjelovati državni zavodi za nuklearnu sigurnost i zaštitu od zračenja.

Kakva je bila međuresorna suradnja ministarstava Republike Hrvatske tijekom pripreme vježbe?

Suradnja između ministarstava bila je doista dobra. Sva ministarstva i agencije nominirali su stručne, sposobne i iskusne ljude, dobre organizatore tako da nije bilo nikakvih bitnih problema, a sve dvojbe i pitanja koja su se pojavljivala tijekom priprema brzo su se rješavala. Upravo zato što su za organizaciju vježbe angažirani profesionalci, pripreme su bile uspješne, a nadam se da će takva biti i provedba i rezultati vježbe.

Kako ocjenjujete pripremljenost i osposobljenost snaga koje sudjeluju u vježbi?

Vježba ARIEX 06 prati metodologiju planiranja i organiziranja NATO vojnih vježbi. Pripremljenost i osposobljenost snaga koje sudjeluju u vježbi ocijenio bih najvišom ocjenom.

Naime, sudionici vježbe - mornarica, policija, carina ... u vježbi će obavljati zadatke koje svakodnevno obavljaju u zadacima zaštite ZERP-a i državnih granica na moru i kopnu. Posebnost je u tome što je te zadatke trebalo ujediniti u jednu cjelinu i međusobno ih koordinirati. Tijekom vježbe zapovijedat će se s jednog zapovjednog mjesta u kojem će biti predstavnici svih resornih tijela. Jedan je zapovjednik vježbe, sve informacije se ujedinjaju u jednom operativnom središtu odakle idu prema svim sudionicima vježbe.

Težište vježbe bit će na razmjeni informacija

Kako ocjenjujete važnost ove vježbe za regionalnu suradnju u području sprječavanja širenja oružja za masovno uništenje?

Karakter, opseg i razina aktivnosti koje se odvijaju unutar Američko-jadranske povelje vrlo su široki, a najsadržajnija je suradnja na području obrane i sigurnosti. Važnost vježbe za regionalnu suradnju u području sprječavanja širenja oružja za masovno uništenje je iznimna i sigurno je novi kvalitetni pomak na tom području. Naime, težište vjež-

be bit će na prikazivanju razmjene informacija i radu operativnih središta Hrvatske, Albanije i Makedonije, a te tri zemlje kao potpisnice Američko-jadranske povelje imaju interes proširiti suradnju, i to poglavito u svezi s izmjenom informacija o eventualnom transferu oružja za masovno uništenje preko njihovog teritorija.

Vježba će sigurno pridonijeti boljoj suradnji, jer očekujem da razmjena informacija i koordinirano djelovanje neće ostati samo na razini vježbe nego će te informacije u borbi protiv proliferacije oružja za masovno uništenje stalno cirkulirati.

U tom smislu zajednički rad tijekom vježbe, kroz razmjenu informacija i boravak na ovom prostoru, sigurno će pridonijeti boljoj suradnji, a samim time i boljoj sigurnosnoj situaciji u cijeloj regiji. Naravno, suradnja između Hrvatske, Makedonije i Albanije nužna je i u ostvarenju našeg zajedničkog cilja, a to je ulazak u EU i NATO, iako će se za uključivanje u euroatlantske asocijacije svaka zemlja vrednovati po svojim individualnim postignućima. Očekujem da će ARIEX

06 biti korak dalje u tom smjeru, očekujem nadalje da će vježba biti korak dalje u jačanju sigurnosti granica, otklanjanja međunarodnih prijetnji na području nelegalne trgovine oružjem i sprječavanja krijumčarenja oružja za masovno uništenje.

Kolika je važnost suradnje i usklađenosti zemalja A3 za provedbu tako složene vježbe i koliko su iskustva iz dosadašnjih zajedničkih vježbi olakšala pripreme za ovu vježbu?

Definitivno velika. Bez suradnje i usklađenosti bilo bi teško provesti ovakvu vježbu, a ta suradnja i usklađenost bitne su i u stvarnim situacijama u sprječavanju proliferacije oružja za masovno uništenje. Svaka multinacionalna vježba je

korak dalje u pripremi. Dosadašnje zajedničke vježbe su uvelike pridonijele da se i ova složena multinacionalna vježba lakše i brže pripremi, a u konačnici i provede.

Svako iskustvo u multinacionalnim vježbama je važno, sudionici su bolje osposobljeni, lakše komuniciraju, a često se događa da se

Na nacionalnoj razini cilj vježbe je priprema za međuagencijski odgovor na mogući incident uzrokovan uporabom oružja za masovno uništenje, a na međunarodnom planu ciljevi vježbe su uspostava suradnje i utvrđivanje smjera za učinkovitiju borbu protiv proliferacije oružja za masovno uništenje...

ljudi iz jedne vježbe sretnu i na drugoj.

Što biste, s obzirom na vaše veliko vojno-organizacijsko iskustvo, istaknuli kao posebnost vježbe ARIEX 06?

Vježba ARIEX 06 je praktična vježba na zemljištu u kojoj su simu-

lirana moguća zbivanja tijekom pokušaja krijumčarenja oružja za masovno uništenje kroz više zemalja, prikaz moguće metodologije suradnje tih zemalja te prikaz jednog od mogućih načina djelovanja, kao i rezultata i posljedica međudjelovanja sudionika vježbe. Jedna od posebnosti je svakako da je prvi put organizirana na temu sprječavanja proliferacije oružja za masovno uništenje te prvi put kod nas na međunarodnoj i međuresornoj razini. Tema vježbe je prioritetna u sigurnosnim asocijacijama. Kako je riječ o multinacionalnoj, ali i međuresornoj vježbi, bila je zahtjevnija za planiranje, organiziranje, pa tako i za samu provedbu.

Posebnost vježbe se očituje i u tome što u njoj ne sudjeluju samo vojne snage, kao što je već istaknuto, nego i druga ministarstva i agencije koje su uključene u borbu protiv širenja oružja za masovno uništenje, i to ne samo iz naše zemlje, već i iz drugih zemalja što zahtijeva i posebnu metodologiju pripreme i organizacije. Na kraju želim istaknuti da sama vježba i naučene lekcije mogu imati višestruki učinak na kreiranje sustava za upravljanje krizama kako u Republici Hrvatskoj tako i na regionalnoj razini, ali samo ukoliko svi skupa prihvatimo naučene lekcije iz ove vježbe.

To najkraće znači da bismo nakon svih potrebitih raščlambi vježbe morali konkretna postignuća i rezultate konkretno primijeniti i kad je riječ o dijeljenju informacija i o koordiniranom djelovanju međuresornih nacionalnih i međunarodnih agencija. ■

Na Fakultetu političkih znanosti održano predavanje o Afganistanu

Što naši dečki rade u Afganistanu?

Boravak u misiji ISAF prisutnima na predavanju približio je poručnik Robert Mikac, operativni časnik VP-a, koji je istaknuo kako su u dosadašnjem angažmanu naši pripadnici iskazali zavidne rezultate, ali je ukazao i na probleme s kojima se sudionici misije susreću u Afganistanu

— Andreja DEČAK, snimio Dubravko KOVAČ —

Na Fakultetu političkih znanosti održano je 9. ožujka predavanje na temu Što naši dečki rade u Afganistanu? Riječ je o jednom iz serijala predavanja koje organizira Odbor mladih u interesu upoznavanja studenata, ali i svih zainteresiranih s aktualnim temama o državi i društvu. Predavači su bili Marta Nakić, savjetnica u Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija i voditeljica Odsjeka za mirovne misije, Dario Dudas, glavni inspektor u Ministarstvu unutarnjih poslova i poručnik Robert Mikac, operativni časnik VP-a u MORH-u. Nakon što je prisutne upoznala s ulogom relativno novog odsjeka MVP-a, Mirta Nakić je izložila kratki presjek o Afganistanu, misiji ISAF-a koja se na njegovu području odvija, te o hrvatskom sudjelovanju u toj misiji. Predavačica je istaknula kako su osnovni ciljevi misije podrška vladi Afganistana u stvaranju stabilnog i sigurnog okruženja, podrška u procesu razoružanja, demobilizacije i reintegracije vojnika, podrška u borbi protiv narkotika, te brojne druge. "Ukratko", zaključila je Nakić, "ISAF nije borbena zadaća, već on ima prvenstveno stabilizacijsku ulogu". Boravak u misiji ISAF prisutnima na predavanju opisao je poručnik Robert Mikac. Objasnivši kako je u misiji bio šest mjeseci prošle godine, poručnik Mikac je govorio o osnovnim zadaćama koje je kontingent obnašao, a među kojima su bile: motorizirane ophodnje, osiguranje osoba - visokih dužnosnika, djelovanja interventnog voda, uporaba službenih pasa u svrhu detekcije droga i eksploziva, provjera sigurnosti unutar kampa, osiguranje novčanih pošiljaka, te obuka kabulske gradske policije, dakle praktično djelovanje kroz prijenos iskustava. "Iako su u dosadašnjem angažmanu naši pripadnici iskazali zavidne re-

zultate", istaknuo je Mikac, "ne treba smetnuti s uma i daljnji trud koji treba uložiti u obuku naših vojnika".

Kulturološka i jezična raznolikost

Poručnik Mikac je objasnio s kakvim se problemima sudionici misije susreću. Tu su, u prvom redu, različitosti, odnosno multinacionalnost koja se ispoljava kroz svojevrsne barijere, poput onih kulturoloških ili pak jezičnih. Kao posljednji predavač nastupio je glavni inspektor u MUP-u, objasnivši ulogu svojih pripadnika u mirovnoj misiji. Osim održavanja mira, te pomoći u izgradnji afganistanske policije kao dijela reforme sektora sigurnosti, Dario Dudas je u zadaće ubrojio i procjenjivanje rada policije Afganistana, identifikaciju potreba i provedbu projekata, te održavanje sastanaka, razgovora, seminara i radionica (u dogovoru s afganistanskom policijom). "Dakako", istaknuo je Dudas, "treba imati na umu s kakvim se i kolikim nedostacima susrećemo pri našem radu. Tu su, između ostalog, loši zakoni a i gotovo 60% ljudi je nepismeno što uvelike otežava edukacijsku zadaću." Kao problem istaknut je i podatak kako u Afganistanu ne postoji osnovni policijski trening, te kako 40% policajaca nije prošlo nikakvu policijsku obuku. No, unatoč nedostacima, Dudas je zaključio kako je sudjelovanje u misiji potrebno jer je njezina svrha pomoć državi u uspostavi i izgradnji institucija pravne države. Nakon završenog predavanja uslijedila su pitanja prisutnih, a kroz odgovore se moglo čuti i kako hrvatski pripadnici u misiji provode slobodno vrijeme, kako se navikavaju na uvjete života i rada u kampu, te kako brzo prođe šestomjesečno razdoblje odvojenosti od doma i obitelji. ■

Na predavanju su prikazani i dijelovi opreme kojom se pripadnici naših OS koriste u misiji ISAF

TRAGOM VAŠIH PITANJA

Što će biti s vojnim stanovima u mjestima gdje više nema vojske te mogu li se ili hoće li se moći otkupiti stanovi koji su u vlasništvu Republike Hrvatske, a dani su na privremeno korištenje. Odnosno hoće li se moći otkupiti oni koji su stariji od 30 godina i više?

U svezi s vašim pitanjem o otkupu stanova u vlasništvu Republike Hrvatske a koji su dani na upravljanje Ministarstvu obrane, a koji se koriste na temelju akta izdanog na određeno vrijeme, te se nalaze u mjestima gdje nema postrojbi Hrvatske vojske, odnosno u koje su korisnici uložili vlastita sredstva za adaptaciju, obavještavamo Vas da nema propisa kojim bi se reguliralo pravo na otkup tih stanova.

Ukoliko se takav propis donese bit ćemo u mogućnosti odgovoriti na navedene upite.

SLUŽBA ZA STAMBENE POSLOVE

Svoje upite možete slati na
e-mail: hrvojnjk@morh.hr ili na
fax: 01/ 4551- 852

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
GLAVNI STOŽER OSRH
ZAPOVJEDNIŠTVO HRZ I PZO
ODJEL ZA PERSONALNE POSLOVE

raspisuje

INTERNI NATJEČAJ

za popunu HRZ-a i PZO-a:

Časnik za meteorologiju

Ustrojbeni čin: bojnik
VSSp: 91509
Mjesto službe: Zagreb - Pleso
VSS, diplomirani inženjer fizike,
smjer meteorologija

Kandidati koji ispunjavaju navedene uvjete, osobne zamolbe s dokazima o tome trebaju crtom vođenja i zapovijedanja dostaviti najkasnije do 31. ožujka 2006. u VP 3044 Zagreb Pleso.

Jedanaesta obljetnica Škole stranih jezika "Katarina Zrinska" Stranim jezicima u nova područja suradnje

Učenje stranih jezika odavno je unutar oružanih snaga prepoznano kao jedan od važnih alata za postizanje interoperabilnosti s partnerskim zemljama.

Dana 14. ožujka u ZZIO-u "Petar Zrinski" prigodnom svečanošću obilježena je jedanaesta obljetnica Škole stranih jezika "Katarina Zrinska". U tih jedanaest godina brojni pripadnici MORH-a i OS-a RH završili su školovanje i svladali engleski, njemački, francuski ili talijanski jezik. Već na samom početku ŠSJ izrasla je u respektabilnu organizaciju u kojoj se osim općega stranoga jezika provode i specijalistički tečajevi engleskoga jezika za stožerne časnike, radiooperatore, logističare i ostalo osoblje koje se priprema za sudjelovanje u mirovnim misijama. U Školi se nalaze suvremeno opremljena središta za samostalno učenje engleskog i njemačkog jezika.

snimio Tomislav BRANDT

Veliki posao podizanja razine znanja stranog jezika unutar oružanih snaga se nastavlja. Škola stranih jezika "Katarina Zrinska" svojim kapacitetima, a osobito stručnošću svojih djelatnika, jamstvo je uspješnog svladavanja ovog vrlo važnog područja djelovanja.

D. JONJIĆ

Diplomirali pirotehničari tehničke službe

U MORH-u je 10. ožujka priređena mala svečanost povodom dodjele diploma polaznicima 1. i 2. naraštaja pirotehničara tehničke službe.

Dodjeli diploma 21 polazniku nazočili su između ostalih načelnik Uprave za logistiku brigadni general Mate Ostović, brigadir Pavao Krpan, zapovjednik Zapovjedništva za logistiku te izaslanik načelnika Uprave za obuku i školstvo brigadir Krešo Tuškan. Čestitavši im na zasluženoj diplomi te poželjevši oprez u radu i pridržavanje struke, odnosno znanja koje su stekli dugogodišnjom izobrazbom, brigadni general Ostović je kazao kako je idući korak u izobrazbi pirotehničara tehničke službe ospo-

sobljavanje časnika za tu dužnost. To bi bili budući pirotehnolozi, koji bi već imali završen neki od fakulteta kemijskog, strojarskog ili elektrotehničkog smjera, a ostali potrebni dio stručne izobrazbe dopunili bi izobrazbom u OS-u. "Inače, sadašnja stručna izobrazba pirotehničara tehničke službe sastavljena je iz tri dijela: na teorijski dio nastave otpada 742 sata, praktični dio izobrazbe, odnosno stažiranje traje 2052, nakon čega slijedi završni stručni ispit. Od 36 upisanih polaznika 1. i 2. naraštaja jedan dio njih još stažira po matičnim postrojbama u OS-u, nakon čega ih čeka završni ispit koji nije ni malo lak", kazao nam je voditelj tečaja

pukovnik Đorđi Todorovski. Poslovi pirotehničara tehničke službe nisu razminiranje terena, (to rade pirotehničari) već čuvanje, skladištenje i održavanje UBS-a, odnosno rastavljanje svih vrsta strjeljiva na sastavne dijelove, uništavanje otpisanih UBS-a, paletizacija i nadzorno-tehnički pregled UBS-a i dr.

M. PERVAN STIPIĆ

snimio D. KIRIN

Deset godina eskadrile helikoptera 93. zrakoplovne baze

“Vjerujem da će i ubuduće eskadrila helikoptera nastaviti djelovati na sličan način. Eskadrila ne postoji radi sebe same, već se obuka pilota provodi prije svega za potrebe ostalih helikopterskih postrojbi HRZ-a”, istaknuo je zapovjednik eskadrile bojnik Davor Mistrić

Napisala i snimila Leida PARLOV

U 93. ZB Zemunik obilježena je 9. ožujka deseta obljetnica eskadrile helikoptera. Na prigodnoj svečanosti su se okupili sadašnji, ali i nekadašnji djelatnici i zapovjednici eskadrile koji su svojim samoprijegornim i predanim radom pridonijeli tome da to bude jedna od najboljih postrojbi Zrakoplovne baze Zemunik.

Od eskadrile za obuku pilota helikoptera do eskadrile helikoptera

Inače, eskadrila je kada je osnovana nazvana eskadrila za obuku pilota helikoptera i u početku je djelovala u Lučkom kao izdvojena eskadrila pilotske škole Zrakoplovnog vojnog učilišta. Bila je opremljena helikopterima Mi-8, a nastavnici letenja su dovedeni iz svih tadašnjih helikopterskih eskadrila. Nakon školovanja prvog naraštaja, 1997. godine eskadrila je premještena u Zrakoplovnu bazu Zemunik i od tada se

školovanje kadeta provodi na helikopterima Bell 206.

Idući važan trenutak za eskadrilu bio je u travnju 2003. godine kada je u sklopu preustroja, koji se odvijao u cjelokupnoj Hrvatskoj vojci, eskadrila izašla iz sastava tadašnjeg zrakoplovnog vojnog učilišta i postala postrojba 93. zrakoplovne baze te je promijenila naziv u eskadrilu helikoptera. Tada je u sastav eskadrile ušla i zrakoplovno-tehnička satnija koja je do tada bila u sastavu zrakoplovno-tehničke bojne i na taj je način uvelike olakšan i unaprijeđen rad svih u eskadrili.

Sadašnji zapovjednik eskadrile helikoptera bojnik Davor Mistrić je istaknuo kako se do sada na helikopterima Bell 206 naletjelo više od 13 700 sati. Obuku je završilo 9 naraštaja, ukupno 71 kadet-pilot, a u tijeku je izobrazba 10. i 11. naraštaja kadeta - pilota. Bojnisk Mistrić je napomenuo i da je eskadrila osim zadaća

obuke provodila i niz posebnih zadaća među kojima svakako treba izdvojiti sudjelovanje u NOS-u HRZ-a u protupožarnoj sezoni, prevoženju ljudi i tereta, VIP prevoženju, pretraživanju te snimanju iz zraka, razminiranju, medicinskim letovima. Eskadrila je uz to sudjelovala i u mimoshodima i aeromitinzima.

Eskadrila ne postoji radi sebe same

“Vjerujem da će i ubuduće eskadrila helikoptera nastaviti djelovati na sličan način”, rekao je zapovjednik eskadrile bojnisk Mistrić te je dodao kako eskadrila ne postoji radi sebe same, već da se obuka pilota provodi prije svega za potrebe ostalih helikopterskih postrojbi HRZ-a te je potrebna uska suradnja svih helikopterskih eskadrila HRZ-a i PZO-a. Inače eskadrila helikoptera je u ovih deset godina imala pet zapovjednika, i to pukovnika Stjepana Duma, pukovnika Slavka Grgića, bojniska Gorana Tomasova, bojniska Borisa Rebića i sadašnjeg zapovjednika bojniska Davora Mistrića.

Desetu obljetnicu eskadrili je čestitao i zapovjednik 93. zrakoplovne baze Zemunik brigadir Ivan Gulišija, koji je istaknuo kako je eskadrila helikoptera među najboljim postrojbama u sklopu 93. ZB, što je doprinos kako letača i tehničara tako i svih dosadašnjih zapovjednika eskadrile. Brigadir Gulišija je dodao i kako se svi koji su do sada prošli kroz eskadrilu mogu podijeliti na one koji su školovali i one koji su školorani, te je izrazio osobito zadovoljstvo što u proteklih deset godina nije bilo nikakvih nesreća.

Na kraju svečanosti djelatnicima eskadrile, najzaslužnijim pojedincima i postrojbama s kojima eskadrila usko surađuje uručene su zahvale i pohvale. ■

Svi zapovjednici eskadrile helikoptera

Planina Rajouri

Nakon otprilike dva sata vožnje od Jammua počinje uspon koji se nastavlja sve do mjesta na kojem na samoj cesti i u okolici možete naći veliku populaciju planinskih majmuna. Tako iznenada ih sresti, i to na stotine, više je nego nestvarno

— Iz Indije Zlatko SUDIĆ —

Na indijskoj strani Kašmira, negdje na pola puta od Jammua do Pooncha, nalazi se jedna mala i neugledna postaja, ako mene pitate ne baš ugodno mjesto za one koji ne vole biti sami. Jer, ako idete u Rajouri prepušteni ste sami sebi i dosadi koja proizlazi iz posla vezanog za radio ophodnje one koje se obavljaju na kratkim relacijama, po cestama koje se danonoćno, siguran sam već godinama, popravljaju, a nisu u ni u malo boljem stanju, jer materijali koji se rabe za popravak, u kombinaciji s radnicima koji izvode radove, sve su osim dobitne kombinacije. Šokantno je bilo vidjeti kako cijele obitelji rade na popravljivanju cesta, od onih starih, koji se jedva drže na nogama, preko lijepo obučениh i uređenih mladih žena i djevojaka, do njihovih muževa i djece koji svi zajedno, u skladu s godinama i snagom lupaju čekićima po kamenju te raščičavaju cestu raznim alatkama i tako sve do finalnog proizvoda koji prvih dana izgleda izvrsno. No kada se u promet uključe pretrpani kamioni koji bjese mučno ovuda jure, na vidjelo izlazi pravo lice i kvaliteta izvedenih radova, pa tako nije čudo da se ponekad

dogođa da grupa koja je radila na možda desetak kilometara dugoj dionici nakon završenog posla ide nazad na početak i tako u nedogled...

Ima ovaj kraj i drugo lice. Čim se nadete u ovom području ne možete a da ne primijetite tisuće vojnika koji čuvaju crtu razdvajanja. Moderno su opremljeni i odlučni da provedu svoju zadaću nadzora crte i borbe protiv militanata. U tom poslu, kojim se neki od njih jako dugo bave, mnogi su položili svoje živote, ali nijedan nije zaboravljen i svi su svoje mjesto našli u spomen-sobama, od kojih je ova u Rajouriju vrlo vješto i dopadljivo napravljena, a na samom ulazu, nakon što pročitate natpis na ploči ne možete se oteći dojmu da je spomen na ove ljude stvaran, a oni cijenjeni i poštovani. A tamo piše: "Indijski vojnik je posebna priča o nemjerljivoj hrabrosti i vrijednosti, o predanosti dužnosti, žrtvi za rođenu zemlju i domoljublju. Priča o čuvarima poštovanja i časti, na slavu svojoj zemlji, uvijek i za sva vremena".

Planina majmuna

Vozeći se od Jammua prema ovom području, nakon otprilike dva sata vožnje počinje uspon koji se nastavlja

sve do mjesta na kojem, kao u nekom drugom svijetu, na samoj cesti i u okolici možete naći veliku populaciju planinskih majmuna. Ne možete a da ne stanete i ne pokušate ih bolje upoznati, jer ovako iznenada ih sresti, i to na stotine, više je nego nestvarno. Obično su jako oprezni i izbjegavaju vas u velikom luku, ali ako imate nešto što je njima fino za jelo, odmah će vam se približiti, a ako ste dovoljno hrabri i strpljivi, jest će vam i iz ruke. Meni se dogodilo da je jedan od njih bio toliko nestrpljiv da mi je, mislivši kako će lakše doći do hrane, skočio na leđa, ali shvativši da tamo nema ništa brzo je odskakutao u grmlje. Naravno, zanimljivi ste im sve dok imate što ponuditi. Čim shvate da hrane više nema, lagano odšetaju u šumu ili se popnu na neko od mnogobrojnih stabala koja rastu uz cestu. Ovo je područje većim dijelom nenaseljeno, uglavnom zbog divljine koja ovdje vlada i mnogih životinja koje možete naći u ovim gustim i nepreglednim šumama. Planina je dobila naziv po najbrojnim stanovnicima i onima koji vas danonoćno promatraju dok se polako cestom krećete bilo prema sjeveru ili jugu, naravno zove se Planina majmuna. ■

Drugi stupanj održavanja u 93. zrakoplovnoj bazi u Zemuniku

Profesionalni tehničari i dobri pedagozi

Drugi stupanj održavanja ima za cilj osigurati maksimalnu ispravnost i pouzdanost zrakoplovno-tehničkih materijalnih sredstava, kao i njihovu sigurnu uporabu tijekom predviđenog razdoblja

Napisao i snimio Danijel VUKOVIĆ

Kada se spomene zrakoplovstvo, velika većina gotovo instinktivno pomisli na pilota zrakoplova. Pilotsko zvanje je zasigurno najatraktivnije, no pilot je „samo krajnja karika“ u dugom lancu koji se sastoji od brojnog tehničkog osoblja zaduženog za osiguranje visoke razine tehničke ispravnosti zrakoplovne i prateće tehnike. U zrakoplovno-tehničkoj službi HRZ-a i PZO-a održavanje zrakoplovne tehnike provodi se u tri stupnja, od kojih se prva dva redovito provode unutar zrakoplovnih postrojbi, tj. zrakoplovnih baza.

Drugi stupanj održavanja ima za cilj osigurati maksimalnu ispravnost i pouzdanost zrakoplovno-tehničkih materijalnih sredstava, kao i njihovu sigurnu uporabu tijekom predviđenog razdoblja. U 93. zrakoplovnoj bazi kroz drugi stupanj održavanja prolaze zrakoplovi Pilatus PC-9, UTVA-75 i Bell-206.

Dirljivi susret nakon osam godina

Od zrakoplovno-tehničkog osoblja zahtijeva se visoki stupanj stručnosti i osposobljenosti (posjedovanje odgovarajućih dozvola i ovlaštenja), kako bi mogli pravodobno prepoznati i otkloniti određene potencijalne ili stvarne neispravnosti radi održanja visokog stupnja pouzdanosti i raspo-

Priprema za pregled aviona Pilatus PC-9 u tehničkom danu

loživosti zrakoplovno-tehničkih materijalnih sredstava.

Sredinom 1998. godine bio sam na praksi u drugom stupnju održavanja u 93. zrakoplovnoj bazi te sam se tada kao student prvi put „uživo“ susreo sa zrakoplovnim tehnikom i problematikom održavanja, kao i visokostručnim zrakoplovno-tehničkim osobljem. Sada, nakon osam godina, opet se nalazim na stručnom stažiranju u drugom stupnju održavanja. Moram priznati kako sam se ugodno iznenadio kada me osoblje nakon toliko godina prepoznalo. Moji tadašnji mentori, nadnarednik Saša Kamber i narednik Roko Mikulić, usadili su mi temeljna i napredna tehnička znanja u održavanju helikoptera Bell-206. Iako u međuvremenu ta znanja nisam prakticirao, gotovo je nemoguće zaboraviti osnovna pravila i postupke koje sam usvojio i primjenjivao dok sam bio na praksi. Upravo

se u toj činjenici ogleda visoka tehnička stručnost i autentičnost u pedagoškom pristupu spomenutog dvojca. Budući da je tehnika ostala ista, Kamber i Mikulić su danas još usavršeniji u svom poslu, tako da se opet nalazim u ulozi učenika...

Umjetnička „crta“ mehaničara

Osim što je osoblje drugog stupnja održavanja izvanredno potkovano zrakoplovno-tehničkim znanjima, njihova umjetnička „crta“ zasjenjuje mnoge profesionalne umjetnike. Među umjetnicima se osobito ističe desetnik Martin Šoša, koji se već našao na stranicama Hrvatskog vojnika. Naime, njegove slike su umjetnička djela koja čekaju svojih „pet minuta“. Inspiraciju Šoša pronalazi u svakodnevnim prizorima iz domaćeg ambijenta zadarskog zaleđa.

Vojnik Toni Anić je vješt u 3D modeliranju zrakoplova (i bilo kojih drugih vozila i objekata) žicom. Ova ne baš česta tehnika nije nimalo jednostavna, a svakako je originalna i nadajmo se kako će se jednoga dana u bazi održati i prigodna izložba tko zna kakvih još sve umjetničkih djela... ■

Vojnik Toni Anić sa svojim „žičanim Pilatusom“

Siniša MARTINČEVIĆ, reprezentativac u kanuu na divljim vodama i ročnik Sportske satnije

Veslanje na vodama adrenalina

“Divlja voda je bila ključna da se prihvatim veslanja. Veslaš između valova, brzaka, uhvati te panika, zapravo to je adrenalin koji te cijeloga prožme. Ljudi obično misle da veslam na mirnim vodama, pa ih čudi što nisam visok dva metra, nemam duge ruke, nisam nabildan”...

Domagoj VLAHOVIĆ

Naš najnoviji sugovornik iz Sportske satnije predstavnik je još jednog sporta koji u našoj javnosti nema primjerenu pažnju. No, nakon što pročitate ovaj intervju možda ćete se i sami zainteresirati za njegov sport koji pogodu je ne samo ljudima željnim tjeleži, uzbudjenja i natjecateljstva, nego i ljubiteljima prirode. Ipak, nika-ko ga nemojte pomiješati s raftingom, koji je ipak prije svega prilika za zabavu a potom opuštanje uz roštilj i koju litru vina... Šalu na stranu, Varaždinac Siniša Martinčević (1984.) vrhunski je sportaš, ali i uspješan student koji je položio sve ispite na Višoj ekonomskoj školi i još ga čeka samo diplomski rad...

Kako ste uopće “zaplovili” divljim vodama?

Kao klinac bavio sam se kolektivnim sportovima, rukometom i odbojkom. Jednom sam “prek’ veze” došao na Dravu, probao s veslanjem i bilo mi je super. I sport i ekipa. Kad sam prvi put sjeo u čamac, doživio sam neopisiv, nevjerovatan osjećaj. Stigao sam na trening prije deset godina u lipnju. Obično svi veslaju tri mjeseca, pa s početkom škole prestaju. Starija ekipa savjetovala me da se “posla” prihvatim ozbiljno. Obećali su da će biti rezultata ako nastavim.

Neki smatraju da su veslački sportovi dosadni, pasivni. S divljim vodama sigurno nije tako?

Divlja voda je bila ključna da se prihvatim veslanja. Veslaš između valova, brzaka, uhvati te panika, zapravo to je adrenalin koji te cijeloga prožme. Ljudi obično misle da veslam na mirnim vodama pa ih čudi što nisam visok dva metra, nemam

duge ruke, nisam nabildan... Nama je najvažnije poznavati stazu, da se ne bismo prevrnuli. Čamac je sam po sebi dosta uzak i nestabilan. Pravo divljevođaško iskustvo stiže se tek nakon nekoliko godina.

■ “Vojska je jedno jako dobro iskustvo. Čim sam ušao nisam mogao vjerovati da je ekipa tako dobra. Prisega i urlik “Pri-sežem!” protresli su mi srce”.

Koje discipline postoje na divljim vodama?

Vozi se kajak s dvostrukim veslom ili kanu s jednim. Dvije osnovne discipline su spust i slalom. Počeo sam u kajaku sa slalomom, on više odgovara početnicima jer su čamci stabilniji. Ima dvije lopatice, čamac krene desno, zaveslaš s desne strane i vратиš se na pravi put. Kanu je puno kompliciraniji, drukčije je i nestabilnije veslati u njemu. Zatim, zbog jedne lopatice dosta je sporiji. Zahtijeva i više tehnike, stoga je zanimljiviji. Nastavio sam u kanuu sa spustom,

moj klub je više vezan za njega. Danas je to moja primarna disciplina. **Najveći sportski uspjesi Siniše Martinčevića?**

Baš sam nedavno sve stavio na papir! Prvu medalju sam osvojio u Italiji 2000. godine na Svjetskom juniorskom prvenstvu. Ekipno smo bili drugi, a pojedinačno sam bio sedmi. Od te godine sam u reprezentaciji i svake godine nastupam na svjetskom i europskom prvenstvu. Kod kuće imam pet-šest medalja s tih natjecanja, više ekipnih. Ne bih spominjao da sam državni prvak, nekad znam biti i trostruki, u raznim kombinacijama. Inače veslam kanu-jednosjed.. Ponekad nastupam u kanu-dvosjedu. Ove godine odlučio sam mu se temeljiti-je posvetiti. Nastupit ću na Svjetskom prvenstvu u blizini Praga. Imamo velike ambicije. Partner mi je iz istog kluba, iskusni trideset-šestogodišnji Robert Rauš. Iza sebe ima jako dobre rezultate, puno bolje od mene. Naposljetku, veslač je već dvadeset godina.

Koje su onda najbolje godine za postizanje vrhunskih rezultata?

Najbolje je početi s dvanaest godina. Možeš nositi čamac, možeš donekle veslati... Treba neko vrijeme da “skužiš” tu divlju vodu. S nekih sedamnaest već sve postaje ozbiljnije i talent se počinje stvarno pokazivati. Najbolje su godine između tridesete i trideset pete, ali ima ljudi i u petom desetljeću života koji osvajaju medalje. Najvažnije je, ipak, iskustvo.

Kako u Hrvatskoj stojimo s pravim, natjecateljskim stazama. Dakle, ne s onima za “zafrkanciju” poput raftinga?

Ja veslam spust, za mene je dobra neka prirodna staza od nekih "petnaest minuta" divlje vode. Na primjer, imamo Dobru kod Ogulina, tamo je uvijek državno prvenstvo i ponekad izborne utrke za reprezentaciju. Ove godine takva će utrka biti na Kupi. Mogu spomenuti i umjetnu stazu koju smo sami napravili u Donjoj Dubravi, nametali smo kamenje. Tamo su nam u susret izašli dečki iz hidroelektrane, dali su nam na raspolaganje jedan dislocirani kanal. Inače treniram na Dravi. Tamo imamo jezero, umjetni kanal i stari tok s plićakom i brzacima. Na "pravu" divlju vodu najbolje je otići u Sloveniju. Prekrasno je na Soči. U proljeće ili jesen odemo i na Muru. Tada je kišno razdoblje, najbolje za treninge. Odvojimo vrijeme od petka do nedjelje i spuštamo se cijeli dan. Na takvim treninzima uvedemo "štopnice", mjerimo vremenske intervale i ubrzanja. Pokraj Ljubljane postoji umjetna staza, a kod susjeda bih spomenuo i Bohinjsku dolinu, iz koje izvire Sava. Prekrasne vode, jako divlje.

Neke umjetne staze su prava postrojenja. Možete li to malo opisati?

Eto, u Ateni uopće nije postojala staza. Navodno su za Olimpijadu morali iskopati rupe i dovesti vodu iz mora, instalirati masivne pumpe za vodu, te iskonstruirati brzake i valove. Staza je koštala milijune dolara, a i njezino održavanje je jako skupo.

Je li konfiguracija staza najvažnija za vaš sport?

Ne, za nas je najvažnije imati dobre čamce, vesla, kombi i novce kako bismo mogli negdje spavati.

Novac, vječna "sportska" tema. Imate li problema?

Ima, ali ne previše. Ne možemo se pohvaliti da sve funkcionira bajno i vrhunski, ali ipak funkcionira. Najvažnija je ipak volja.

Svi ste vi i ljubitelji prirode?

Jako smo vezani za nju! Kad, na primjer, odemo na tjedan dana na Soču na pripreme, ujutro veslamo, a popodne planinarimo na izvor. Izvori rijeka su obično najljepša mjesta na svijetu, bučna, ali ipak mirna.

Imate li i zimske treninge?

već niz godina olimpijska disciplina, a spust nije, iako spada u sportove prve kategorije. Postoje nagađanja da bi se na slalomskoj stazi od 500 metara uveo spust-sprint. Naravno da bih to volio.

Može li sve popularniji rafting pomoći i popularizaciji Vašeg sporta?

Pa, spuštamo se istom stazom. Možda se ljudi kojima se sviđa rafting zažele i nečega boljega. Na popularizaciji bi se moglo štošta učiniti, ali to je ipak na ljudima iz uprave.

Jeste li ikada bili u kakvoj opasnoj situaciji?

Bilo je to na mirnoj Dravi. Netom nakon što sam prešao iz kajaka u kanu, imao sam petnaest godina. U kanuu se noge vežu posebnim vrpčama, "gurtinama". Tako ste stabilniji, kad se prevrnete možete se okrenuti natrag. Događilo se da su se, kod prevrtanja, gurtne zapetljale i nisam se mogao okrenuti niti ih otkopčati i izaći iz čamca. Na sreću, malo dalje veslao

je moj frend. Vidio je što mi se događa i vratio me na pravu stranu.

Danas Vam se tako nešto ne može dogoditi?

Čamci su drukčiji, a i ja znam što trebam napraviti. Ipak, uvijek se može dogoditi nesreća.

Sad ste u Sportskoj satniji. Kako Vam se čini u vojsci?

Impresioniran sam. Ovo je jedno jako dobro iskustvo. Čim sam ušao nisam mogao vjerovati da je ekipa tako dobra. Prisega i urlik "Prisežem!" protresli su mi srce. I gađanje! Primiš pušku, i nije kao na računalnoj igrici. Kakva je to samo buka! ■

Pa, osnovne tjelesne pripreme obavljamo kad idemo na more. Četiri puta zimi u Novigrad ili Metković. Kad je u Varaždinu ili Zagrebu -5 ili -15, tamo je +5 ili +15. Onda bez problema možemo obavljati trening. Još idemo u teretanu ili trčimo.

Za odlazak na olimpijske igre izgledi su vam slabi?

Problem je u ovome: postoje dvije discipline, spust i slalom. Potonji je

Zajednička obuka s novom opremom

Na vojnom poligonu "Gašinci" od 6. do 10. ožujka provedena je integrirana obuka roda ZIKS-a 3. korpusa HKoV-a.

Bilo je to prvi put da u jednoj vježbi skupa sudjeluju 253. bojna veze i satnija veze 2. gardijske brigade i 3. gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Na toj zajedničkoj vježbi prvi put je implementirana telekomunikacijska oprema i sustavi koji postoje u oružanim snagama. Riječ je o radiorelejnem sustavu ERITAC, radiouređaju Sincgars tvrtke ITT, radiouređaju TRC 3700 E Thales te mrežnom usmjerivaču CISCO, koji su kompatibilni NATO sustavu. U ulozi zapovjednika vježbe bio je satnik Milan Zgonjanin, natporučnik Robert Poljak obnašao je dužnost zamjenika zapovjednika vježbe, a čelnik tima za nadzor bio je bojnik Karlo Krešić. Prema riječima satnika Zgonjanina ta vježba je vrlo profesionalno odrađena, a sudionici su bili osobito motivirani jer su prvi put vježbali zajedno na novoj dotad nepoznatoj opremi. Osim toga, na vježbi je

snimio Tomislav BRANDT

snimio Tomislav BRANDT

bila većina pripadnika koji već godinama sudjeluju na međunarodnoj vojnoj vježbi roda veze COMBINED ENDEAVOR u Njemačkoj. U četverodnevnu vježbu roda ZIKS osim 253. bojne veze te po jednog voda iz 2. gbr i 3. gombro bilo je uključeno i 20 ročnika koji se nalaze na završnoj tromjesečnoj stručnoj obuci roda veze. O njihovoj vrlo dobroj ukomponiranosti u pripremni i provedbeni dio vježbe vrlo pohvalno se izjasnio i čelnik tima za nadzor bojnik Krešić. Integrirana vježba roda ZIKS-a na Gašincima prva je ovogodišnja vježba tog tipa od ukupno četiri koliko ih je predviđeno ove godine. Možda će na idućoj vježbi u lipnju biti implementirana kakva nova telekomunikacijska oprema što bi imalo dodatnu težinu te obuku učinilo još zanimljivijom, kako za djelatne pripadnike OS-a tako i za novi naraštaj ročnih vojnika koji će biti na stručnoj obuci u 253. bojni veze.

M. PERVAN STIPIĆ

Prisegnuo prvi ovogodišnji naraštaj mornara

U nazočnosti roditelja, rodbine, prijatelja i gostiju na vjernost Domo-vini prisegnulo je 123 ročna mornara 58. naraštaj HRM-a.

Svečanu prisegu, održanu 11. ožujka, tradicionalno su uveličali predstavnici grada Splita, Splitsko-dalmatinske županije, MUP-a te zapovjednici i časnici Zapovjedništva za izobrazbu i Središta za obuku mornara (SOM), gdje će mornari u idućih tri mjeseca proći program obuke. Nakon pozdravne riječi, zapovjednik SOM-a pukovnik Rade Lasić obraćajući se mornarima između ostalog je kazao kako ne sumnja u hrvatsku mladost te da od njih očekuje da to svojim radom, zalaganjem i ponašanjem dokažu. "Ne sumnjam u vas jer ste izabrali vojnički način služenja vojnog roka. Izabrali ste teži način. Teži, ali i časniji! Zbog toga se vama

i vašim roditeljima od srca zahvaljujem", rekao je pukovnik Lasić. U ime načelnika Glavnog stožera OS-a RH generala zbora Josipa Lucića, prisežnicima i svim nazočnima obratio se komodor Zdenko Simičić, zamjenik zapovjednika HRM-a.

Kroz kratku povjesnicu nastanka i razvoja Hrvatske vojske, komodor Simičić je istaknuo vrijednost Domo-vinskog rata i njegovu važnost u hrvatskoj povijesti, ali je ukazao i na važnost predstojeće reforme oružanih snaga RH: „OS idu u smjeru modernizacije i preustroja radi stva-

ranja modernih OS. Vi, mornari, imate mogućnost i priliku nakon odsluženja vojnog roka pristupiti vojnom sustavu. Komodor Simičić je mornarima čestitao na prisezi u ime načelnika Glavnog stožera oružanih snaga Republike Hrvatske, u svoje osobno ime i ime svih pripadnika Hrvatske ratne mornarice.

Z. GAŠPAR

snimio Z. GAŠPAR

Vizitacija Vojnog ordinarijata

U sklopu prve vizitacije koju od svog osnutka provodi Vojni ordinarijat, vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac i generalni vikar mons. Josip Šantić boravili su 8. i 9. ožujka u vojnoj kapelaniji Sv. Gabrijele Arhanđela u 93. ZB Zemunik.

Tijekom boravka u Zemunik vojni ordinarij i generalni vikar sastali su se sa zapovjednikom baze brigadirom Ivanom Gulišijom i djelatnicima baze, a posjetili su i policijsku upravu Zadar te se sastali sa zadarskim nadbiskupom mons. Ivanom Prenom. Generalni vikar mons. Šantić nam je objasnio da se velike vizitacije provode barem jednom u pet godina i često su povezane s odlaskom u Rim i davanjem izvještaja Svetom Ocu.

"Vizitaciju smo počeli početkom veljače i nadam se da ćemo do početka svibnja završiti posjet svim našim ustanovama i župama. Tom prigodom sastat ćemo se s našim kapelanima, ali i sa svima odgovornima u HV-u koji se osjećaju katolicima kako bismo vidjeli što je učinjeno, ali i kako i na koji način naši vjernici na terenu u svojim postrojbama, vojnim i policijskim vide mogućnost našeg daljnjeg rada", rekao je mons. Šantić. Napomenuo je i da je Vojni ordinarijat u RH prepoznat i u domovini i u svijetu po svojim aktivnostima, kao što su duhovne

snimila Leida PARLOV

vježbe, mjesna, lokalna, međunarodna hodočašća, koja ostavljaju pozitivan odjek među vjernicima. To ih čini ponosnima u prvom redu, što su pripadnici Hrvatske vojske koju uvažavaju druge vojske svijeta, da pripadaju Katoličkoj crkvi i kao takvi uključuju se u duhovnu globalizaciju svijeta.

L. PARLOV

Svečana prisega u vojarni "Croatia"

snimio I. MATOŠEVIĆ

U vojarni "Croatia" u Zagrebu su svečanu prisegu 11. ožujka polagali vojnici: 202. brigade protuzračne obrane HKoV-a, 33. inženjerijske brigade HKoV-a, 66. bojne vojne policije, 350. VOB, 50. bojne NKBO i satnije za obuku vrhunskih sportaša.

Izaslanik načelnika GSOS-a RH brigadni general Slaven Zdilar zahvalio se ročnim vojnicima na odluci da služe vojni rok, te na ukazanom

povjerenju i vjernosti domovini Hrvatskoj. "Tijekom služenja vojnog roka nastojima održavati postignute razine obučenosti i znanja u vojnim vještinama, angažiramo vojnike u provedbama praktičnih zadataka u specijalnostima za koje su obučavani", rekao je general Zdilar, te je dodao kako samo visokomotiviran i uvježban vojnici uz uzorito ponašanje i ophođenje ulijeva povjerenje i sigurnost te služi na ponos i čast svojim roditeljima.

I. MATOŠEVIĆ

Izložba slika u SzOP Koprivnica

U SzOP-u Koprivnica 9. ožujka otvorena je izložba slikara naive Ivana Večenaja.

Otvorenju izložbe nazočio je velik broj uzvanika i djelatnika Središta, zaljubljenika u naivnu slikarsku umjetnost. Izložba se sastoji od 27 postava reprezentativnih slika, impresivnih dimenzija, uglavnom slikanih tehnikom "ulja na staklu."

Izložbu je otvorio zapovjednik središta brigadir Darko Kereša koji je tom prigodom istaknuo kako je ta izložba zanimljiva i specifična, prije svega po tome što se održava u

vojarni, a ne u nekom izložbenom prostoru, a činjenica da je to već druga izložba u koprivničkoj vojarni na kojoj svoje radove izlaže doajen hrvatske i podravske naive, dovoljno govori o njezinoj važnosti. Prije samog otvaranja izložbe, brigadir Kereša zahvalio je svima koji su pomogli u ostvarenju tog kulturnog događaja. Izložbu su obišli i ročnici na odsluženju vojnog roka, kao i rodbina i prijatelji naših vojnika koji su bili nazočni svečanoj prisegi.

OJI

Samovozna haubica M777 Portee

BRITANSKA tvrtka BAE Systems predstavila je samovoznu inačicu haubice M777. Vučna haubica M777 je oružje nove generacije koje je razvijeno s ciljem da bude što lakše i jednostavnije za transportiranje. Riječ je o haubici kalibra 155/39 mm uvelike smanjene mase (oko 4300 kg), koja je zahvaljujući naprednim mogućnostima ušla u sastav američke vojske. Naime, Američka kopnena vojska (US Army) i Marinski korpus (USMC) naručili su više od 600 oružja.

Razvoj smovozne inačice bio je samo pitanje vremena, a tvrtka je za to iskoristila program LIMAWS (G), odnosno Lightweight Mobile Artillery Weapon System (Gun) koji topničkim postrojbama britanske vojske treba osigurati najmodernije

borbene sustave.

M777 Portee je nastao združivanjem oružja M777 i lakog taktičkog kamiona Supacat. Riječ je o kamionu HMT, pogonske konfiguracije 8x6, koji nudi izvrsnu mobilnost i sposobnost svladavanja teškoprohodnih terena. Platforma HMT (High Mobility Truck) izabrana je kao univerzalno vozilo britanske vojske i rabi se u raznim zadaćama, kao što su komunikacijsko vozilo, vozilo za elektroničko ratovanje, zemaljska postaja za bespilotne letjelice, kao nosač VBR sustava i slično.

Portee se može prevesti u transportnom avionu C-130 Hercules, a zbog kvalitetnog podvozja može i sam prevaliti velike udaljenosti, po dobrom putu ili po teškoprohodnom terenu. Zauzimanje i napuštanje

BAE Systems

položaja je brzo, u prosjeku tri minute. M777 Portee nosi do 70 projektila, a ima i napredni integrirani digitalni sustav za upravljanje paljbom koji omogućava veliku preciznost. Kako bi se maksimalno iskoristile njegove mogućnosti, predviđena je uporaba modernog vođenog strjeljiva kao što je M982 Excalibur, koje omogućava veliku preciznost i domet do 40 kilometara.

M. PETROVIĆ

Predatori B ulaze u operativnu uporabu

POTKRAJ prošle godine dužnosnici američkog ratnog zrakoplovstva objavili su kako su prva dva primjerka bespilotnih letjelica MQ-9 Predator B upućena na teren, čime je počela faza njihove inicijalne operativne primjene u stvarnim borbenim uvjetima. Naime, iako to nije precizno navedeno pretpostavlja se kako će bespilotne letjelice biti rabljene u zadaćama na području Iraka i Afganistana. Letjelice o kojima je riječ su prototipovi Predatora koji su tijekom razvojno-ispitne faze nosili oznaku YQM-9A, i bili su plat-

forma za isprobavanje laserski navođenih bombi GBU-12 teških 225 kg, odnosno brojnih strukturalnih poboljšanja letjelice čime je znatno povećana maksimalna masa na polijetanju i operativni radijus djelovanja.

Do početka iduće godine postrojba koja je na terenu operater na tim Predatorima bit će osnažena s dodatne četiri letjelice, i to će biti postrojba koja je isključivo predviđena za napadna, a ne za izvidnička djelovanja. Konfiguraciju naoružavanja i opremanja letjelica činit će laserski navođene bombe GBU-12, GBU-38 (225 kg teški JDAM), protuoklopni projektil AGM-114 Hellfire. A što se tiče avionike bit će opremljeni s General Atomicsovim

APY-8 Lynx radarom i MTS-B inačicom multispektralnog ciljničkog sustava. Koncept primjene APY-8 Lynx radara predviđa njegovu uporabu najprije u tzv. *brick-map* modu za pretraživanje područja, odnosno potencijalnih meta s dometom do 75 km i rezolucijom od 2 m. Potom se zahvat potencijalnih meta radi sa SAR radarom, čiji se prikaz potom rabi za usmjeravanje MTS-B senzora, odnosno ciljničkog sustava. Za uporabu JDAM-a Predatori B mogu letjeti u tzv. *hook* režimu prilaza kako bi se iz različitih kuteva napravila tri zahvata sa SAR radarom i time omogućilo ciljanje s JDAM-ima.

Prema planovima konačna produkcijska serija bespilotnih letjelica MQ-9 Predatora B bit će upotpunjena i sa MIL-STD 1760 sabirnicom podataka, dok će radar biti dopunjen s GMTI (Ground Moving - Target Indicator) modom rada. Prema trenutačnim planovima američko ratno zrakoplovstvo kani u idućem razdoblju nabaviti 60 takvih letjelica.

I. SKENDEROVIĆ

Roboti protiv mina

JEDNA od većih opasnosti za vojnike u mirovnim misijama su razne eksplozivne naprave, osobito one postavljene uz cestu, za napad na vozila i konvoje za opskrbu. Tim su opasnostima trenutačno najviše izložene snage raspoređene u Iraku. Zato američka vojska ulaže velike napore u razvoj tehnologija i postupaka za borbu protiv minske ugroze.

Na automobilskom sajmu Washington Auto Show održanom krajem siječnja američka je kopnena vojska pokazala primjerak robota koji se uspješno rabi za sprječavanje napada eksplozivnim napravama. Riječ je o robotu SWORDS (Special Weapon Observation Remote Direct-Action System), malenom vozilu na gusjenicama opremljenom strojnicom M-249. SWORDS je razvijen iz robota Talon koji američke snage u Iraku uspješno rabe za izviđanje, pronalaženje i uništavanje eksplozivnih naprava. Opremljen je videokamerom i sustavom daljinskog upravljanja koji

omogućava upravljanje s razdaljine od sigurnih 800 metara. Tako se poslovi izviđanja sumnjivih područja i identifikacije sumnjivih objekata jednostavno i sigurno obavljaju sa sigurne udaljenosti.

SWORDS je evolucijski korak naprijed jer je robotu, uz dosadašnje dobre osobine, ugrađen pregršt novih mogućnosti. Tu je kao najvažnija mogućnost opremanja raznim oružjem (strojnica M-240 i M-249, bacač granata kalibra 40 mm, itd). Uz dodatak termalne kamere naoružani robot SWORDS može se rabiti za izviđanje, borbu protiv snajpera i slične borbene zadaće.

SWORDS se po terenu kreće brzinom do 8 km/h, a zahvaljujući gusjenicama i naprednoj konstrukciji lako svladava manje zapreke na putu. Sustav se trenutačno testira u laboratorijama i na terenu u ograničenim količinama. Ukoliko rezultati testiranja opravdaju očekivanja, SWORDS bi ubrzo mogao biti operativno raspoređen.

M. PETROVIĆ

Elbit poboljšava Skylark letjelice

IZRAELSKA tvrtka Elbit Systems tijekom prošle godine znatno je poboljšala svoju mini bespilotnu letjelicu Skylark, s kojom je nedavno održala veliku prezentaciju poljskim oružanim snagama.

Dosad je jedan cjelokupni Skylark

sustav težio 40 kg, i na terenu su ga nosila i opsluživala dva vojnika. Jedan vojnik u svom *backpacku* nosi tri nesklopljene letjelice, dok drugi vojnik u svom *backpacku* nosi MGCU (Mini Ground Control Unit)

upravljačku i datalink opremu. Poboljšani Skylark sustav, ima oznaku Skylark IV, "olakšan" je za 12 kg, te je opremljen suvremenijom elektrooptičkom opremom, poboljšanim softwareom u letnom računalu, a znatna poboljšanja provedena su i

na RF telemetrijskoj jedinici. Sustav Skylark se dosad oslanjao na analognu transmisiju podataka u UHF (zemlja - zrak) režimu, odnosno u D/E (zrak - zemlja) režimu rada, dok trenutačno Elbit testira potpuno novi digitalizirani sustav koji bi trebao omogućiti do tri puta veći domet transmisije uz nepromijenjenu kvalitetu. Uz to, letjelice Skylark IV bit će opremljene i novim žirostabiliziranim infracrvenim senzorom. Sama letjelica sada teži 4,5 kg, dok se ugradnjom dodatne termalne kamere težina povećava za 5 kg. Određena poboljšanja su provedena i u svezi s letnim performansama, kojima je povećana autonomija letjelice u zraku dok njezin operativni vrhunac leta sada iznosi 5250 m.

I. SKENDEROVIĆ

Barkley

LJUDSKO tijelo ima brojna ograničenja. Neka od tih ograničenja mogu se prevladati modernom tehnologijom, a vojna primjena takvih tehnologija vrlo je vjerojatna. Radi se na brojnim sustavima koji će po-

Egzoskeleton

većati mogućnosti ljudskoga tijela. Jedno od uzbudljivih područja je razvoj tzv. egzoskeletona, odnosno nosivih mehaničkih pomagala za ruke, noge ili cijelo tijelo. Cilj je povećati fizičku snagu i izdržljivost ljudskog tijela.

Američka agencija za napredna obrambena istraživanja DARPA jedan je od predvodnika u razvoju egzoskeletona, a u tome surađuje s industrijom i akademskom zajednicom. Ideja DARPA-e je razviti aktivni kontrolirani egzoskeleton koji će povećati snagu i brzinu, ali imati i veću nosivost. To znači mogućnost nošenja težeg oružja, više strjeljiva i zaliha što bi trebalo omogućiti veću autonomiju na terenu. Jedna od zanimljivijih ideja je mogućnost programiranja egzoskeletona tako da, nakon ranjavanja sam dovede vojnika do najbliže medicinske postaje.

Istraživači namjeravaju načiniti

obitelji egzoskeletona. Od jednostavnih za obavljanje samo određenih funkcija pa do potpuno mehaniziranih egzoskeletona s vlastitim izvorom energije za dugotrajno samostalno djelovanje. DARPA vodi nekoliko programa, jedan od njih je WEAR u suradnji s tvrtkom SAR-COS. WEAR je sustav koji se sastoji od nogu, torza i ruku koji oponašaju pokrete operatera rabeći kompleksni kinematski sustav. Ima elemente za konzerviranje energije, izvore pogonske energije, aktuatora i sve što treba za autonomno djelovanje.

Prvi su se prototipovi pojavili 2003., a funkcionalni uporabljivi prototipovi razvijeni su i isprobani 2005. No, istraživanja idu dalje, naime, dosadašnji su modeli vezani za tlo, a istraživači razmišljaju kako omogućiti trodimenzionalnu pokretljivost, odnosno mogućnost leta.

M. PETROVIĆ

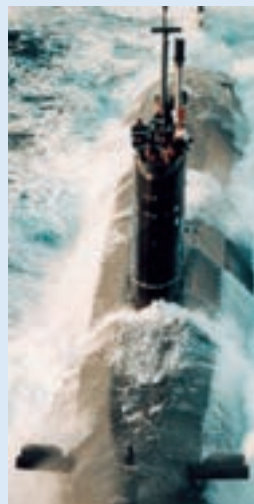
Novi projekt pakistanske podmornice

FRANCUSKA tvrtka Direction des Constructions Navales (DCN) počela je razvoj preliminarnog projekta nove konvencionalne podmornice koji bi trebao biti ponuđen pakistanskoj ratnoj mornarici po uzoru na indijsku akviziciju šest podmornica klase Scorpene od brodograđevne grupacije Armaris (nastala združivanjem tvrtki DCN i Thales za potrebe pojedinih programa).

Kako navodi francuski poslovni dnevnik La Tribune, Pakistan treba pet novih podmornica. Pretpostavlja se kako će u projektu Marlin kojeg razvija DCN, primijeniti dobar dio tehnologija koje su ranije razvijene za izvozno orijentirani program Scorpene. No, kako je program podmornica Scorpene projektiran te izgrađen u partnerstvu sa španjolskom brodograđevnom tvrtkom Navantia, u DCN-u su istaknuli kako se projekt Marlin razvija neovisno o njemu.

Pakistan je 1994. godine od DCN-a naručio tri podmornice klase Agosta 90B po cijeni od 820 milijuna eura (984 milijuna američkih dolara). Dvije podmornice već su u službi pakistanske mornarice dok se treća podmornica, gotovo završena nalazi na navozu u Karachiju.

Pakistanska mornarica je 2. siječnja ove godine povukla iz službe sve četiri postarije podmornice klase Hangor te se vjeruje kako bi mogle biti naručene tri do pet dodatnih novih podmornica koje bi bile spremne za isporuku od 2013. do 2014. Kako prenosi La Tribune, također su zatražene ponude prema zahtijevanim tehničkim karakteristikama i od nje-

mačke, Howaldtswerkw Deutsche Werft te španjolske brodograđevne tvrtke Navantia.

Prema pisanju francuskog dnevnika, DCN tek treba primiti službeni zahtjev francuske vlade kako bi ponudio Pakistanu nove podmornice Marlin. U nastavku je dodano kako je trenutno stavljen veto na većinu ponuda francuskih tvrtki koje bi mogle dobiti Pakistanu oružje jer je ocijenjeno kako bi se takvom prodajom u ovom

trenutku mogle pojačati napetosti između Indije i Pakistana.

Glasnogovornik tvrtke DCN nije želio komentirati navode dnevnika La Tribune osim dane izjave kako je cijeli proces u preranoj fazi da bi se iznosili bilo kakvi komentari.

M. PTIĆ GRŽELJ

Izrael razmatra nabavu LCS-a

IZRAELSKA ratna mornarica provest će dvogodišnju studiju o mogućoj nabavi budućeg američkog ratnog broda za priobalnu borbu (LCS - Littoral Combat Ship). Izraelska i američka mornarica potpisale su ugovor u prosincu 2005. čime je izraelskoj mornarici odobrena izrada studije izvodljivosti koja će pokazati prikladnost takve vrste broda za izraelsku mornaricu.

Posljednje dvije godine izraelska mornarica pokušava ojačati površinsku flotu brodova. U tom vremenu razmatrane su dvije opcije: moguća nabava novih korveta, odnosno gradnja desantno-transportnog broda, no izraelski vojni stožer odgodio je donošenje krajnje odluke. Kako je proračun za nabavu novih brodova smanjen na približno 400 milijuna američkih dolara, izraelska mornarica je ograničila svoje zahtjeve na samo dva nova broda postojećih projekata na tržištu a program nabave ratnih brodova za priobalnu borbu bit će financiran američkim vojnim programom pomoći. Bitno je spomenuti kako je Izrael u pojedinim trenucima razmatrao uključivanje u

program patrolnih brodova američke Obalne straže što je proizašlo iz izjave visokog dužnosnika izraelske mornarice da postoji potreba za brodom za priobalnu borbu, s mogućnošću protuzračnog djelovanja a koji bi bio opremljen najmodernijim radarom i različitim vrstama projektila u svrhu protubrodске te kopnene obrane. S obzirom na manjak sredstava u proračunu, stručnjaci izraelske mornarice

usmjereni su na provjeravanje projekta broda sa stajališta konstrukcije, strojarstva i ponajviše elektrike kako bi mogli na nove brodove ugraditi svoj borbeni sustav. Izraelska mornarica nada se smanjenu cijene brodova s obzirom na to da američka

mornarica kupuje 55 brodova a nedavno su se programu pridružila i dva nova međunarodna partnera.

Vojni stožer priprema novi petogodišnji plan za razdoblje 2006. - 2010. godine, koji bi trebao biti objavljen u vrlo bliskoj budućnosti kojim se tražuju dodatna sredstva za akviziciju dvije podmornice klase Dolphin. Njemačka vlada pristala je financirati jednu trećinu akvizicije podmornica dok Izraelu preostaje pronaći gotovo 800 milijuna američkih dolara za završetak programa.

Nekolicina najviših dužnosnika izraelskog vojnog stožera smatra kako bi se mornarica trebala koncentrirati na priobalnu obranu i protupodmorničko djelovanje a manje na razvoj dubokomorskih operacijskih mogućnosti.

M. PTIĆ GRŽELJ

Barrakuda

DONEDAVNO javnosti slabo poznat razvojni program borbene bespilotne letjelice Barrakuda potkraj siječnja ove godine imao je jednu od svojih prvih javnih prezentacija. Naime, na pisti razvojnog središta EADS-a blizu Münchena s uspjehom su obavljena prva taxi testiranja letjelice. Predstavnici EADS-a zasad ne izlaze u javnost s detaljima razvojnog programa, a ono što se zna je da program zajednički financiraju Njemačka i Španjolska, te prema određenim izvorima i Švicar-

ska. Također, predstavnici EADS-a navode kako je Barrakuda tehnološki

đuje, ili će se ugrađivati u Barrakudu, odnosno u tajnosti se drži i konfiguracija oružnih sustava koji bi trebali biti integrirani na letjelicu.

Prvi probni letovi trebali bi početi

do početka proljeća ove godine, a provodili bi se u Španjolskoj bli-

demonstrator razvoja borbene bespilotne letjelice, te da postojeći tehnološki dizajn Barrakude nipošto nije konačan. Trenutačno javnosti nisu dostupni nikakvi podaci o specifikacijama avionike koja se ugra-

zu Cadiza. Pretpostavlja se kako pogonsku skupinu Barrakude čini isti motor kakav se ugrađuje u avione Alpha Jet, a to je Snecma/Turbomeca Larzac 04-C6.

I. SKENDEROVIĆ

Plan razvoja francuskih oružanih snaga u razdoblju 2003. - 2008. (II. dio)

U sklopu provođenja vojnih reformi "modela 2015." i programa za razdoblje 1997. - 2002. Francuska je konsolidirala svoje nuklearne snage na manji broj platformi uz istodobno pokretanje razvoja nove generacije oružja

Igor KARNJUŠ

I nakon završetka Hladnog rata Francuska je odlučna zadržati nuklearno oružje i nastaviti financijska ulaganja u njegovo usavršavanje. Perspektivni 30-godišnji plan razvoja funkciju zastrašivanja (u čijem je srcu nuklearno oružje) stavlja u središte francuske sposobnosti da afirmira strategijsku samostalnost, držeći da je ono osnovni jamac protiv svake prijetnje vitalnim interesima Francuske. Plan razvoja do 2008. predviđa njegovo financiranje u prosječnom godišnjem iznosu od 2,82 mlrd. eura što bi trebalo omogućiti modernizaciju snaga i razvoj simulacijskih sposobnosti, a pri namjeri da se nuklearni kapacite-

ti zadrže na minimalno potrebnoj razini.

Nakon bolnih iskustava iz 1940. i II. svjetskog rata opcija posjedovanja nuklearnog oružja i sposobnost nuklearnog zastrašivanja ispunila je važnu političku funkciju prevladavanja iskustva poraza i oporavka povjerenja i političkog identiteta. Nakon neuspješnog dogovora o zajedničkoj nuklearnoj politici sa SAD-om i ostalim saveznicama Francuska je samostalno testirala vlastitu atomsku bombu 1960. u Sahari, a termonuklearnu napravu već 1968. u Pacifiku na atolu Mururoa.

Tijekom godina Francuska je razvila strateško nuklearno oružje, u

obliku tzv. trijade, odnosno tri komponente koju su činile:

- Pomorska komponenta opremljena balističkim projektilima s nuklearnim bojnim glavama postavljenim na nuklearne podmornice - nosače.
- Zračna komponenta s avionima nosačima nuklearnih projektila - avioni Mirage IV (povučenih iz uporabe tijekom 2005.) i avioni Mirage 2000N.
- Kopnena komponenta je bila opremljena s 18 (prilično starih) balističkih interkontinentalnih projektila tipa S3. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Oružje “zone sumraka” (II. dio)

Potreba za prikrivenim oružjem seže duboko u povijest, slično kao i s ostalim sredstvima iz “zone sumraka”, što je bilo relativno lako u razdoblju hladnog oružja, jer se oštrica noža ili mača mogla relativno lako kamuflirati ukoliko je rukohvat bio izveden kao dio predmeta za široku uporabu, a noževi i ubodna oružja manjih dimenzija jednostavno su se mogla prikriti u odjeći

Marinko OGOREC

Temeljna značajka prikrivenog oružja je njegov izgled i po mogućnosti male dimenzije, jer uglavnom ima oblik bezazlenih predmeta široke uporabe, kao što su kemijske olovke ili nalivpera, fotoaparati, kamere, kutije cigareta, štampovi, kišobrani, raznovrsni alat i sl.

Takvo oružje lakše je za neprimjetno nošenje do mjesta primjene, a obično se njime koriste egzekutori u atentatima. Jedan od najpoznatijih atentata u kojem je uporabljeno, ubojstvo je bugarskog disidenta Georgia Markova u Londonu u rujnu 1978. godine. Atentator se koristio prikrivenim oružjem kasnije

nazvanim “bugarski kišobran”. U ovom slučaju radi se o svojevrsnoj prikrivenoj puški koja je pomoću patrone s komprimiranim zrakom ispaljivala kuglice promjera 4,5 mm punjene otrovom ricinom.

Svojedobno je (osobito krajem XVIII. i gotovo cijelo XIX. stoljeće) bilo vrlo popularno (pa i korisno) nositi rapir ili mač kamufliran kao štap za šetnju ili kišobran, koji je gospodi često služio za obranu od uličnih razbojnika i pljačkaša. Kako se razvijalo vatreno oružje, smanjivanjem njegovih dimenzija, omogućeno je prikriveno nošenje (osobito kod automatskih pištolja), što je po-

nekad dovelo do apsurdnih konstrukcijskih rješenja, kao što su npr. pištolji “Kolibri” u kalibru 2,7 mm ili “Erica” u kalibru 4,25 mm, čija zaustavna i ubojna moć su bili gotovo ravni nuli. S druge strane, razvijena su i vrlo učinkovita mala oružja, visoke ubojite moći, iako malih dimenzija i relativno slabog strjeljiva, kao što je sovjetski pištolj PSM kal. 5,45 mm konstruiran isključivo za potrebe KGB-a neposredno prije Olimpijskih igara u Moskvi 1980. godine. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Raptor spreman za lov

Američko ratno zrakoplovstvo se nada da će im Raptor omogućiti dominaciju u neprijateljskim zračnim prostorima barem u iduća dva desetljeća

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Nakon dva desetljeća razvoja i potrošenih milijardi dolara, radarski nevidljiv (*stealth*) višenamjenski borbeni avion F-22A Raptor, ponos Lockheed Martina, konačno je spreman za borbu. Raptor je u operativnu uporabu službeno ušao 15. prosinca 2005. Taj će datum ostati zabilježen kao preket-

nica u američkim zrakoplovnim snagama, koje su Raptora čekale godinama kako bi njime zamijenili ostarela lovca za prevlast u zraku F-15 Eagle.

Proizvod sedamdesetih F-15 je, zajedno s manjim F-16 Fighting Falconom, američkom ratnom zrakoplovstvu u zadnja tri desetljeća osiguravao zračnu prevlast u bilo kojem dijelu svijeta. No, pojava najsuvremenijih ruskih lovaca kao što su Suhojini Su-27 i Su-30, te MiG-a 29 prvo su znatno umanjili a potom i potpuno anulirali prednost Eagla. Pojava najsuvre-

menijih ruskih protuzračnih raketnih sustava srednjeg i velikog dometa dodatno je umanjila njegovu prednost.

Američko ratno zrakoplovstvo s ponosom ističe da je uvođenjem Raptora u operativnu uporabu dobilo najbolji lovački avion na svijetu koji svojim odlikama premašuje ne samo sve operativne lovce, već i one u razvoju. Posebno ističu Raptorov mali radarski odraz koji mu, barem teoretski, omogućava nesmetano djelovanje u neprijateljskom zračnom prostoru. Zatim je tu i iznimna okretnost u zračnoj borbi koja je ponajviše postignuta vektorizacijom potiska motora. Raptorovi snažni motori napredne konstrukcije omogućavaju dugotrajni let nadzvučnom brzinom bez uporabe sustava za naknadno izgaranje. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Raptor će zamijeniti lovce F-15 Eagle

Razvoj mlaznih aviona 1937.-1950.

Grummanov F9F Panther je bio svojevrsna "igra na sigurno" jer je sredinom četrdesetih godina prošlog stoljeća američka ratna mornarica imala velike dvojbe oko uporabe borbenih aviona sa strelastim krilima s nosača zrakoplova

Domagoj MIČIĆ

Grumman F9F Panther

Tvrtka Grumman Aircraft Corporation svjetsku je slavu stekla proizvodnjom mornaričkih borbenih aviona namijenjenih djelovanju s nosača aviona. Njihov F4F Wildcat bio je osnovni američki mornarički lovački avion tijekom 1941. i 1942. godine. Uz F4U Corsair tvrtke Corsair, Grummanov F6F Hellcat bio je oslonac američkih mornaričkih zrakoplovnih snaga na Pacifiku sve do kraja II. svjetskog rata. Grumman je na osnovama Wildcata i Hellcata razvio i lovac F8F Bearcat. Iako ga stručnjaci smatraju najboljim mornaričkim lovačkim avionom s klipnim motorom svih vremena, činjenica da je Bearcat u operativnu uporabu ušao tek u svibnju 1945. (prekasno da bi se uključio u borbe II. svjetskog rata) učinila ga je nepoznatim širem krugu zaljubljenika u zrakoplovstvo.

Zahvaljujući dugogodišnjoj uspješnoj suradnji s američkom ratnom mornaricom Grumman je dobio priliku iskazati se i u projektiranju mornaričkog lovca s turbomlaznim motorom. Razvoj prvog Grummanovog mlaznog lovca počeo je još u srpnju 1943. kad je pokrenuta razrada nekoliko preliminarnih projekata u ko-

jima su razrađivane različite koncepcije ugradnje turbomlaznih motora u lovačke avione. Neki su prijedlozi obuhvaćali i hibridne pogone koji bi uključivali klasične klipne motore i tada potpuno nove turbomlazne. Jedan od tih bio je i G-57 koji je sjedinjavao klipni motor R-2800 i mali turbomlazni motor. Sljedeći je bio G-61, svojevrsna inačica F6F Hellcata s turbomlaznim motorom u repu.

No, svi su ti projekti obustavljeni zbog potrebe brzog razvoja projekta G-58 (XF8F-1 Bearcat) koji je trebao ući u operativnu uporabu prije okončanja borbi na Pacifiku. Kada je postalo očito da će se razvoj Ber-

cata previše odužiti da bi znatnije utjecao na okončanje II. svjetskog rata Grumman se ponovno vratio zanemarenim projektima mlaznog lovca. Pokrenuti su projekti G-63 i G-71, oba kao mali jednomotorni avioni. Brzo nakon njih došao je projekt G-68, jednomotorni lovac pokretan turboelisnim motorom TG-100. No, svi su razmatrani još tijekom II. svjetskog rata i za njih nije bilo previše zanimanja niti u američkoj ratnoj mornarici, niti u vodstvu tvrtke. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Krbavsko polje (1493.)

Veliko hrvatsko stratište

Osiguravši si bokove, posebno odabranim postrojbama, te obližnjim šumama, turski je paša poslao oko tri tisuće konjanika da na konjima prijeđu malu rijeku i zaobiđu Hrvate...

— Jurica MILETIĆ —

Još tijekom kolovoza godine 1493. bosanski paša Hadum na čelu svojih osam tisuća konjanika napao je Jajce, ali ga nije uspio osvojiti. Produžio je stoga dalje preko Une, sve do Celja i Ptuja, tegleći za sobom velik plijen i brojne zarobljenike. Kako su ga iz Štajerske uspjeli protjerati, vratio se u Hrvatsku i usput spalio predgrađe, samostan i crkvu grada Modruša. U međuvremenu hrvatski ban Emerik Derenčin na čelu hrvatske vojske zaustavio se na Krbavskom polju nadomak Udbinu s namjerom da Turcima zapriječi ponovni upad u Bosnu i da oslobodi zarobljenike. Ban Derenčin bio je tad već slavom ovjenčan vojskovođa koji se proslavio kao zapovjednik neosvojiva grada Jajca, a njegova je vojska navodno brojila 15 000 ljudi. Boj je počeo 9. rujna u šest ujutro. Čini se da hrvatski vojnici nisu imali dobar vidik jer je vjetar uskovitlao mnogo prašine koju im je nosio u oči. Prema Divnićevu opisu, bilo je to ovako:

Kobna znamenja

„Nesreću kršćansku naviještala su već od srpnja nebeska znamenja, osobito oluje, gromovi i tuče, koja je i uoči onoga dana padala. Za samoga boja pak oborio se na kršćansku vojsku nekakvi prašni oblak tako da se nisu međusobno ni vidjeti mogli, dok je nad Turcima sjalo svijetlo sunce. Boj se svršio potpunim porazom Hrvata: 13 000 ljudi ili je zarobljeno ili leže mrtvi na polju, nepokopani, te ih sada razdiru vuci, tigri, medvjedi i ostala zvjerad.“

Među zarobljenicima našao se i sam ban sa svojim sinom, kojem su Turci odrubili glavu pred očevim

Mir na prostranom Krbavskom polju znao je često biti prekidan zveketom, a zatim pucnjavom oružja

Nova bitka nakon pola tisućljeća

Bitka na Krbavskom polju drži se početkom i glavnim uzrokom raspada cijelog hrvatskog kraljevstva čiji su temelji bili temeljito uzdrmani. Iz Like i Modruša mnoge su plemićke obitelji zajedno s pučanstvom odselile na sigurniji sjever. Hadum-paša još je neko vrijeme pustošio, a onda je kralj Wladislav s Turcima sklopio primirje. Nepunih pola tisućljeća kasnije Krbavsko će polje ponovno biti poprište bitke, ali s potpuno drukčijim ishodom. Već prvoga dana vojno-redarstvene akcije Oluja hrvatski su vojnici na potezu Bunić-Krbava-Svrčakovo selo-Podlapača Krbavsko polje oslobodili u cijelosti. Dana 7. kolovoza 1995. 9. gardijska brigada oslobodila je Udbinu i kod Donjeg Lapca se ujedinila sa 118. domobranskom pukovnijom.

I danas, kada se prema Splitu putuje autoputom, nerijetko namjerno s njega skrenem u Udbinu. Kod „Roberta“ je još uvijek najbolja teletina, a s njegove nevelike terase puca pogled na davno napušten i gotovo potpuno uništen hangar-radionicu, što li, ali i na dijelove Krbavskoga polja - jednog od najvećih stratišta u hrvatskoj povijesti.

očima. Neopisivom okrutnošću tu odrubljenu sinovljevu glavu stavljali su na stol pred oca svaki put kad bi mu donosili hranu. Ipak, hrvatski ban nije pokleknuo duhom i unatoč takvim neljudskim postupcima našao još dovoljno prisebnosti da hrabri i druge zarobljenike.

Prema ne tako brojnim podacima o samoj bitci razabire se da Hrvati nisu htjeli pričekati da im stigne pomoć štajerskoga kraljevskoga vojvo-

de Jakoba Sekelja (Jakub Cakl), već su se smatrali dovoljno jakim. S druge strane, Turci su svim zarobljenicima odrubili glave i prije nego li je bitka počela. Željeli su biti sigurni da nitko od njih neće priteći u pomoć kršćanskoj vojsci. Osiguravši si bokove posebno odabranim postrojbama, a što obližnjim šumama, turski je paša poslao oko tri tisuće konjanika da na konjima prijeđu malu rijeku i zaobiđu Hrvate.

Suvremenici o Krbavskoj bitci

Tragičnu i tužnu sudbu hrvatske vojske poražene na Krbavskom polju potanko su opisali povjesničari Bonfinije, Unresi i Tubero, ali kud i kamo vjerodostojnijim čini se opis ninskoga biskupa Jurja Divnića koji je odmah nakon bitke pohitao u Liku i svoje izvješće o boju sročio za papu Aleksandra VI. upozoravajući ga na pogibelj koja je zaprijetila cijeloj Europi. Osobito se važnim čini opis češkoga putopisca Ivana Hasišteinsko-ga koji je godine 1493. preko Dalmacije putovao u Jeruzalem, pa se zatekao u Zadru baš u vrijeme kad su u nj stizali bjegunci nakon bitke. S mnogima je od njih razgovarao i zabilježio sljedeće: „U ponedjeljak 23. rujna doplovili smo k mjestu Zadru. Tu nam pripovijedahu zle novine kako su bezdušni zatiratelji kršćanstva, Turci, porazili Hrvate do nogu i mnoštvo ih poubijali i zarobili. To se dogodilo petnaesti dan pred mojim dolaskom u Zadar na dan sv. Gorgonija (9. rujna). A zbilo se je to tim povodom što je jedan vojvoda turskoga sultana po imenu Hadum (Hadrem) paša, združivši se s najodličnijim Turcima, imajući oko deset tisuća konjanika, provalio preko gora do Hrvata, i onda dalje u zemlju rimskoga kralja do mjesta Ljubljane u Karneoliji. U svim tim oblastima pobravši silu naroda, muževa, žena, djevojaka i dječaka, odagna ih sa sobom. Knezovi, gospoda i vitezovi hrvatski, sabravši se da bi Turke pretekli, pohitaše u one gore kroz koje su Turci u zemlju provalili, pa ih ondje očekivahu i imadahu, kako sam obaviješten, do tri tisuće konjanika i oko osam tisuća pješaka, među kojima bijaše nekoliko knezova i gospode znamenite, kao što su ban hrvatski Mirko Derenčin, ban jajački u bosanskoj zemlji Juraj Vlatković i drugi...“.

Istodobno, u Grobniku je bio hrvatski pop glagoljaš Martinac od plemena Lapčana, koji je glagoljicom pisao časoslove za pavline u Novome. Iako je pisao svetu knjigu, na njezinu je svršetku zabilježio doslovce: „Juže dvigoše Turci... I jošte izide baša Rumarie i Vrhbosanije i porobiv Posavje pade pod Modrušu i poče rvati Modrušu, požga že ognjem burge (gradove) ohrstnije i kloštri, jošte i crkve gospodnje. Tagda že gospoda hrvatska i bani hrvatski dvigoše vojsku protivu im, boj zastupni v polji veljem Krbavskom, i tu boriše se braniju velieju...“

Ne znajući za to, hrvatski su vojnici napali bokove turske sile i natjerali ih na uzmak, a Turci su pak vješto uzimali prema mjestu gdje je u zasjedi čekalo čak 3 000 njihovih konjanika.

Okruženje i odluka

Upravo su ti konjanici nesmotrenu hrvatsku vojsku okružili s obje strane, čak i s leđa i potukli ih do nogu. Palo je tom prigodom i mnogo plemićkih obitelji. Iz jedne takve obitelji otac sa čak šest sinova, a u boju su poginuli i knez Ivan Frankopan od Cetina, sedamdesetak svećenika i redovnika, a osim bana i njegova sina u zarobljeništvo su pali i knezovi Nikola i Vilim Frankopan. Češki putopisac izrijeком spominje kako je u Zadru upoznao čovjeka koji je na bojnom polju ostavio brata i šest rođenih stričeva. Rekao mu je kako je na bojnome polju vidio tjelesa koja su u dužini većoj od kilometra ležala kao gusti snopovi, tako

da se s jednoga tijela moglo zakoračiti na drugo. Prema njegovom pričanju, Turci su tad malo kome glavu odrubili. Da imaju manji teret mrtvacima su rezali nosove i nosili ih sa sobom, jer sultan im je svaku glavu plaćao dukat, a umjesto glave, u svrhu dokazivanja, mogao je poslužiti i nos. ■

Hrvatski ban Emerik Derenčin i sam se našao među turskim zarobljenicima. Unatoč neljudskim postupcima nije pokleknuo duhom, nego je našao dovoljno prisebnosti da hrabri i druge zarobljenike

Ilustracija Damir Podražki

Vesna Girardi Jurkić: "Duhovna kultura antičke Istre", Školska knjiga, Zagreb, 2005.

Dugogodišnja istraživanja arheologinje Vesne Girardi Jurkić rezultirala su sintezom o kulturnim spomenicima antičke Istre, o njihovu nastajanju i postojanju u duhovnoj prošlosti antičkih Istrana. Prvi od ukupno tri sveska pod naslovom *Kultovi u procesu romanizacije antičke Istre* daje preglednu i obuhvatnu sliku duhovne kulture Istre u doba rimske vlasti, kao i neposredno prije rimskog osvajanja. Katalog kultova, kulturnih i mitoloških spomenika temeljni je dio ove monografije. Analizirajući zavjetne žrtvenike i ploče, statue, kulne figurice i drugo, autorica nas upoznaje s autohtonim, rimskim, grčkim, orijentalnim i sinkretističkim božanstvima antičke Istre. Bilježenje i proučavanje materijalne građe kulturnih spomenika na području Istre datira od XVIII. stoljeća, kada se u arhivima i privatnim zbirkama nailazi na pisma znamenitih ljudi u kojima se upozorava na postojanje i otkrića rimskih kultova i votivnih zapisa te kamenih skulptura, reljefnih prikaza i metalnih figurica božanstava. Autorica se osvrće i na očigledan grčko-helenistički utjecaj u istarskom priobalju, a u proučavanju antičke povijesti Pule uočen je zanimljivi fenomen da je u gradu u rimsko doba, prema registriranim imenima na sačuvanim natpisima, živjelo 60 posto žitelja orijentalnog podrijetla, koji su bili uključeni u mnoge gospodarske i duhovne poslove i časti. Mnoštvo ženskih autohtonih kultova otkrivenih na istarskom poluotoku upućuje na matrijarhat u ilirsko doba, koji se u tradiciji naslućuje i u doba rimske dominacije Istrom. Ovo luksuzno izdanje opremljeno je brojnim fotografijama i crtežima, a katalog je mala enciklopedija kulturnih predmeta.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Capote (kino)

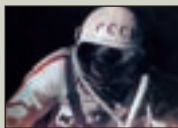
- američka drama (114 min.)
- distributer: Continental film
- redatelj: Bennett Miller
- gl. uloge: Philippe Seymour Hoffman (Truman Capote), Catherine Keener (Harper Lee), Chriss Cooper (Alwin Dewey)

Potkraj 1959. proslavljeni američki književnik i trendsetter Truman Capote pročitao je u novinama članak o ubojstvu jedne četveročlane farmerske obitelji u Kansasu, što ga je potaknulo da pokuša napisati roman utemeljen na stvarnom događaju i stvarnim likovima. Zajedno sa svojom prijateljicom Harper Lee, Capote je krenuo u istraživanje svoje buduće priče. U zatoru je posjetio ubojice, obišao je mjesto zločina i napisao u pismu prijatelju: "Ponekad kad pomislim kako bi knjiga mogla biti dobra, jedva dišem". Mnogi su mislili da su Capoteovi dani slave odbrojani i da samo teži nihilističkom uživanju u staroj slavi, no šest godina kasnije knjiga "Hladnokrvno ubojstvo" dočekana je kao jedno od najboljih ostvarenja u modernoj književnosti. U filmu Capote izvrsno je prikazan put koji književnik prolazi tijekom stvaranja umjetničkog djela te stoga redateljski debi Bennetta Millera zaslužuje visoku ocjenu. *Capotea* je Američka filmska akademija nagradila s pet nominacija za prestižnog Oscara, među kojima i za najbolji film godine. U dosta neobičnom filmu, koji potiče gledatelje na vježbanje mogućih vijuga, Miller je na najbolji način iskoristio sve vrline glavnog glumca, a za izvrsnu interpretaciju glavnog lika Philip Seymour Hoffman osvojio je zlatni kipić. Iako je to jedini *Capoteov* Oscar, u povijesti filma zauzet će sigurno mnogo važnije mjesto od nekih filmova koji su se ove godine okitili većim brojem Oscara. To se prije svega odnosi na vrlo slab film *Sjećanja jedne gejša*, pa čak i na slavodobitnika *Fatalnu nesreću*, no o njima drugom prilikom.

Leon RIZMAUL

18. ožujka 1965. Prvi nevezani čovjek u svemiru

Sovjetski astronaut Aleksej Leonov ušao je u povijest 18. ožujka 1965. kada je napustio sigurnost svemirskog broda "Vashod 2" i poput kakvog umjetnog satelita "prošetao" svemirom punih osam minuta. Tom prilikom "kretao se" brzinom od 28 tisuća kilometara na sat, a njegovo postignuće iznimno je važno jer je dokazao da se čovjek s malim spremnikom za kisik može kretati i izvan hermetički zatvorenog broda. Za vrijeme leta snimao je svemirski okoliš i brod s vanjske strane te je putem radija na Zemlju slao podatke o svom zdravstvenom stanju i općoj psihofizičkoj kondiciji tijekom svemirske "šetnje". Sovjetski uspjeh ponukao je i američke znanstvenike na velike planove i zadaće u tom pogledu. Iako su godinama kaskali za Sovjetima, Amerikanci su ih naposljetku pretekli te je cijeli svijet mogao uživati u njihovim slobodnim svemirskim "šetnjama" na Mjesecu. Godine 1975. Leonov je ponovno dospio u središte medijske pozornosti diljem svijeta. Taj put je sudjelovao u prvoj misiji odvajanja i spajanja svemirskih brodova te prelaznja iz jednog u drugi, što se dogodilo u prvoj zajedničkoj američko-sovjetskoj misiji "Apollo-Sojuz". Leonov se u svemiru pozdravio s američkim kolegom Staffordom i prešao u američku letjelicu.

23. ožujka 1919. Osnovana Fašistička stranka

U razdoblju neposredno nakon I. svj. rata diljem Europe osnovane su komunističke partije, prijeteci iscrpljenom europskom kapitalističkom društvu. Istodobno veteran I. svj. rata i novinski izdavač Benito Mussolini s istomišljenicima je u Milanu osnovao Fašističku stranku. Ime je preuzeo od talijanskih seljačkih revolucionara iz XIX. stoljeća "Fasci di combattimento". Tri godine nakon osnutka stranke Mussolini je svoje pristaše - "crnokošuljaše" poveo u poznati marš na Rim, a kralj Emanuel III. povjerio mu je mandat za formiranje vlade. U idućih nekoliko godina samozvani vođa (tal. Il Duce) eliminirao je sve političke protivnike i uspostavio vlastitu diktaturu, nakon čega su se diljem svijeta počele formirati totalitarističke desničarske stranke koje su u idućih desetak godina postigle velike uspjehe. Na kraju su desničarski pokreti toliko ojačali da su u obliku Trojnog saveza Njemačke, Italije i Japana odlučili pokoriti svijet.

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Izložba u Galeriji "Zvonimir"

U Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, otvorena je izložba pod nazivom *Život s vodom*, na kojoj je svoje recentne radove izložio **Mate Lovrić**, slikar iz Velike Gorice. Osim ulja na platnu te pastela i akvarela, na tu temu postavljena je i instalacija izrađena od stotinjak boca s vodom. Autor želi tom izložbom ukazati na ljepotu hrvatskih rijeka i njihovu čistoću te općenito na problem voda koji je u današnje vrijeme vrlo aktualan.

Izložba je organizirana u prigodi Svjetskog dana voda, 22. ožujka, a može se razgledati **do 30. ožujka**, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. **Ulaz slobodan.**

Predstava za djecu u Domu HV-a

U Domu HV-a "Zvonimir", Stančićeva 4, **Tvornica lutaka** održat će **22. ožujka s početkom u 19 sati** predstavu za djecu *Djevojčica sa šibicama*.

Besplatne ulaznice mogu se podići u Odjelu kulturno-društvenih djelatnosti Službe za OJI, Stančićeva 4, soba 118/I, tel: 67-363, isključivo od 12 do 14 sati.

Američko - španjolski rat 1898.

Nakon kratkotrajnog rata protiv Španjolske 1898. godine Sjedinjene Američke Države preuzele su kontrolu nad dotadašnjim španjolskim kolonijama u **karipskom** području.

Štoviše, četiri godine kasnije **Kuba** je postala neovisna, a za dvadeset milijuna dolara Španjolci su Amerikancima prodali **Filipine, Guam i Puerto Rico**.

U to vrijeme najveći dio španjolskih kolonija već je stekao neovisnost, a ostale su bile na najboljem putu da je se i same domognu. Upravo su sukobi Španjolaca s kubanskim pobunjenicima ostali u sjećanju kao osobito krvavi, a španjolski su vojnici ostali zapamćeni kao okrutni i ne-

smiljeni, jer su osim pobunjenika pobili velik broj civilnog stanovništva.

Kao neposredan povod Američko-španjolskom ratu poslužilo je potonuće američkog broda **Maine** u havanskoj luci, koji je na dno povukao i 266 članova posade. U ratu koji će uslijediti poginulo je oko 1 500 američkih vojnika i desetak tisuća španjolskih vojnika i mornara. Taj rat se inače smatra uvodom u tehnologije ratovanja koje će uslijediti u **XX.** stoljeću.

Što se vojnih odora tiče, u američkih vojnika tog razdoblja nije bilo mnogo promjena u odnosu na građanski rat koji je završio tridesetak godina ranije. Ni traga utjecajima odora bivših vojnika **Konfederacije**, ali je zato prevladao potpuni **yankee look**. Gornji dio odora je tamnoplave boje, a donji svijetle, konjanička je boja žuta, topnička crvena,

i tako redom. Ništa se nije promijenilo ni u oznakama činova i rangova. Novost su tek malo preinačeni šeširi u smeđoj boji i bijeli nazuvci, sastavni dio odore marinaca.

Kod Španjolaca i dalje preteže bijela boja dopunjena kakvom raskošnom pojedinošću pri ukrašavanju manšeta ili ovratnika, a čak ni pripadnici glasovite postrojbe **Guardia civil** koja danas ima mnogo više policijsku od vojničke uloge, nisu tradicionalno zeleni već su u odorama plave boje. Promijenilo se nije samo tradicionalno pokrivalo za glavu - šešir koji im je i danas svojevrsni općeprepoznatljivi dio.

Jurica MILETIĆ

U PRODAJI
VOJNA PSIHOLOGIJA
-KNJIGA TREĆA!

Knjige možete kupiti u knjižari Ljevak,
Trg bana Jelačića 17, Zagreb
cijena 185 kuna

ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI

Poštovani čitatelji Hrvatskog vojnika!

Prema broju kupona koji pristižu u našu redakciju, iz tjedna u tjedan se potvrđuje da su naše nagrade privukle vašu pozornost. U ovom broju objavljujemo imena dobitnika tjednih nagrada **ČETVRTOGA KOLA**, te nagradnu pitalicu **ŠESTOGA KOLA**.

GLAVNE NAGRADE

1.) Sedam dana ljetovanja u Splitu za dvije osobe (Hotel Zagreb)

2.) Sedam dana ljetovanja u Puli za dvije osobe (Hotel Veli Jože)

3.) Godišnja pretplata na Hrvatski vojnik i komplet DVD-a

1.) Komplet knjiga "Vojna psihologija"

2.) DVD "Od zore do sumraka"

3.) Uokvirena fotografija

Sretni dobitnici ČETVRTOGA KOLA su:

- 1. NAGRADA** - knjige "Vojna psihologija" - **Stanislav OREŠKOVIĆ, Si. Brod**
- 2. NAGRADA** - DVD "Vojni pas" - **Krešimir SCHÖNBERGER, Osijek**
- 3. NAGRADA** - uokvirena fotografija - **Juraj ERCEGOVAC, Petrinja**

Naravno, naša nagradna pitalica ide dalje, a u ovom broju objavljujemo pitalicu **ŠESTOGA** kola. Kako biste se uključili u igru za **TJEDNE NAGRADE** 6. kola, dovoljno je da čitate Hrvatski vojnik koji upravo držite u ruci i tako pronađete odgovor na postavljeno pitanje koje možete naći u kuponu na dnu stranice. Potom zabilježite svoj odgovor, i to tako da na **KUPONU ZAOKRUŽITE** slovo ispred jednog od tri ponudena odgovora za koji mislite da je točan.

ORIGINALNI kupon, na kojem ćete napisati i svoje osobne podatke, izrežite i pošaljite **POŠTOM** u **KUVERTI** ili na **DOPISNICI** na adresu:

MINISTARSTVO OBRANE
SOJI-HVG
(Za nagradnu pitalicu)
PP 252
10 000 Zagreb

Kuponi **ŠESTOGA KOLA** objavljeni u aktualnom broju **77** Hrvatskog vojnika u redakciju moraju stići najkasnije do **ponedjeljka, 27. ožujka u 12 sati**. Istog dana izvući će se troje tjednih dobitnika **ŠESTOGA KOLA**, koji će na osnovi svojih **TOČNIH** odgovora zabilježeni na **ORIGINALNIM** kuponima osvojiti po jednu od tri **TJEDNE** nagrade. **DOBITNICI TJEDNIH NAGRADA ŠESTOGA KOLA** nagradne igre bit će objavljeni u broju **79** Hrvatskog vojnika.

Idućeg tjedna, u broju **78**, objavit ćemo i imena troje dobitnika tjednih nagrada **PETOGA KOLA**, koja ćemo dobiti 20. ožujka nakon našeg novog izvlačenja.

Podsjećamo vas i na **ZAVRŠNO** izvlačenje (**28. svibnja 2006.**), na kojem ćemo izvući dobitnike **GLAVNIH NAGRADA**. Za to izvlačenje u obzir će doći kuponi objavljeni u **SVIH 15 KOLA** nagradne igre, naravno s točnim odgovorima, koji u našu redakciju pristignu do 23. svibnja 2006. u 12 sati. Naravno, s više pročitanih Hrvatskih vojnika i većim brojem poslanih kupona, veće su vaše šanse da osvojite jednu od **GLAVNIH** ili **TJEDNIH** nagrada.

SLUŽBENA PRAVILA nagradne igre **ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI** u svakom trenutku možete pročitati na web stranici: www.hrvatski-vojn timer.hr.

TJEDNE NAGRADE

KUPON 6

NAGRADNO PITANJE

U ZB-u Zemunik 9. ožujka obljetnicu je obilježila:

- A) lovačka eskadrila B) eskadrila helikoptera C) eskadrila Canadaira

IME I PREZIME _____

ADRESA _____

TELEFON _____

HRVATSKI VOJNIK